

SÀPIENS

**GUIA DE MUSEUS
DE CATALUNYA
2013**

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Com podeu utilitzar aquesta Guia On line?

Aquesta revista digital disposa d'un sistema "passa pàgina" (flip page) que disposa de les següent eines: zoom in, zoom out, pantalla completa, llistar pàgines, imprimir pàgines, versió PDF, compartir en xarxes socials i enviar per e-mail. En quant a la navegació, l'usuari pot moure's lliurement passant les pàgines endavant i endarrere o si ho prefereix, pot clicar a qualsevol museu de l'índex per accedir-hi directament. També pot clicar als links de cada museu, que el duran a la pàgina web de cadascun d'ells.

CRÈDITS
Edició: maig de 2013
(data de tancament 06.05.2013)

Idea original i realització editorial:
Àrea de Desenvolupament i Nous Projectes
SÀPIENS PUBLICACIONS (Sàpiens sccl)
www.sapienspublicacions.cat

Textos i edició: Sònia Casas
Disseny: Nil Solà
Maquetació i coberta: Àlex Novials
Correcció de textos: Josep M. García
© D'aquesta edició i dels textos: Sàpiens Sccl
© Imatges: Departament de Cultura de la
Generalitat de Catalunya i Museus de la
Direcció General de Patrimoni.

Tots els drets reservats. Es prohibeix la reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol mitjà o procediment, i el lloguer o préstec públic sense l'autorització per escrit dels titulars del *copyright*.

SÀPIENS

Generalitat de Catalunya
Departament
de Cultura

Catalunya, un país de museus

El nostre patrimoni museístic és extraordinari. Sorprèn, considerant que Catalunya no compta amb cap equipament que s'hagi creat per l'impuls de l'estat. Allò que tenim és la millor representació de l'esforç creatiu (creadors, artesans i professionals), de la convicció de la societat civil a l'hora de preservar la memòria col·lectiva – aquesta és la gràcia i la virtut. Els museus de Catalunya són la millor expressió dels anhels, els desitjos i la voluntat de la societat al llarg dels milers d'anys d'història del país. Avui, els museus són espais d'identitat, de cohesió i de progrés. Són els espais on ens trobem a nosaltres mateixos, les nostres arrels i la nostra realitat actual. Són també la millor presentació de Catalunya davant els milions de turistes que hi arriben.

Inventius, sorprenents, amatents als desitjos i necessitats dels seus visitants, els museus catalans ambicionen fer-vos viure experiències úniques i compartir amb vosaltres la posada en valor de tradicions, de col·leccions i de creacions remarcables, tot acostant-vos al coneixement i al gaudi de la creativitat del passat i del present del nostre poble. Al mateix temps memòria del passat i reflex de la societat actual, els museus catalans us seduiran i us incitaran a retornar-hi.

Editada per Sàpiens Publicacions i el Departament de Cultura de la Generalitat a l'ocasió del Dia Internacional dels museus 2013, la guia digital *Museus de Catalunya* que avui us presento, proposa per a cadascun dels cent tretze museus actualment inscrits en el Registre de Museus de Catalunya un perfil temàtic i informacions pràctiques per a la visita, però també aspectes inèdits o poc coneguts de la seva història, dels seus edificis i de les col·leccions que custodien. Considerant la variada i abundant agenda cultural dels museus, aquesta breu guia es concentra sobretot en la seva oferta expositiva permanent o estable. Per saber-ne més, teniu al vostre abast les pàgines webs de cadascun d'ells.

De l'Alt Pirineu a les Terres de l'Ebre, de l'Empordà al Camp de Tarragona, de Barcelona a les comarques de Ponent, amb l'ajuda d'aquesta guia digital, podeu fer la vostra tria per visitar els museus de Catalunya. Estic segur que cadascun d'ells us sorprendrà!

Ferran Mascarell i Canalda
Conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya

Sumari

regió metròpolitàna

1	Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya	6
2	Museu d'Art de Sabadell	7
3	Museu d'Història de l'Hospitalet	7
4	Museu de Mataró.....	7
5	Museu de Granollers	8
6	Vinseum. Museu de les Cultures del Vi a Vilafranca del Penedès	8
7	Museu Municipal Joan Abelló de Mollet del Vallès ..	9
8	Museu Municipal de Nàutica del Masnou	9
9	Museu de Badalona.....	9
10	Museu Romàntic Can Llopis a Sitges.....	10
11	Museu Romàntic Can Papiol a Vilanova i la Geltrú.....	10
12	Museu del Càntir d'Argentona.....	10
13	Museu de l'Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont de Sabadell	11
14	Centre de documentació i Museu Tèxtil de Terrassa.....	11
15	Museu Municipal Vicenç Ros a Martorell.....	12
16	L'Enrajolada. Casa Museu Santacana de Martorell.....	12
17	Museu i poblat ibèric de Ca n'Oliver de Cerdanyola	12
18	Museu de Gavà i parc arqueològic de les mines.....	13
19	Museu Arxiu Tomas Balvey a Cardedeu.....	14
20	Museu de Premià de Dalt.....	14
21	Museu d'Història de Sabadell	14
22	Museu d'Arenys de Mar.....	14
23	Museu de la Immigració a Sant Adrià del Besòs	15
24	Museu Arxiu de Santa Maria a Mataró	15
25	Museu d'Art de Cerdanyola del Vallès. Can Domènec.....	15
26	Museu de l'Immigració a Sant Adrià del Besòs.....	16

27	Museu de l'Estampació a Premià de Mar	17
28	Museu Torre Balldovina a Santa Coloma de Gramenet	17
29	Biblioteca Museu Víctor Balaguer a Vilanova i la Geltrú.....	17
30	Museu de la Pagesia a Castellbisbal.....	18
31	Museu del Ferrocarril de Catalunya a Vilanova i la Geltrú.....	18
32	Thermalia a Caldes de Montbui	18
33	Museu Arxiu Municipal de Calella Josep M. Codina i Bagué	19
34	Museu Municipal de Montmeló	19
35	Fundació Palau, centre d'art a Caldes d'Estrac.....	19

barcelonès

36	Museu d'Art Contemporani de Barcelona	20
37	Fundació Joan Miró	21
38	Fundació Antoni Tàpies	21
39	Museu d'Arqueologia de Catalunya.....	22
40	Museu Marítim	23
41	Museu de la Música	23
42	Museu Geològic del Seminari.....	24
43	Museu Etnològic	24
44	Museu del Futbol Club Barcelona	24
45	Museu Nacional d'Art de Catalunya	25
46	Museu Frederic Marés	26
47	Museu del Disseny de Barcelona.....	27
48	Museu de Ciències Naturals.....	27
49	Museu d'Història de la Ciutat	28
50	Museu Picasso.....	28
51	Museu d'Història de Catalunya	29

catalunya central

52	Museu Industrial del Ter a Manlleu.....	30
----	---	----

53	Museu de l'Art de la Pell a Vic.....	30
54	Casa Museu Verdaguer a Folgueroles	30
55	Museu Episcopal de Vic.....	31
56	Museu Molí Paperer a Capellades	31
57	Museu Diocesà i Comarcal del Solsonès	32
58	Museu de Montserrat.....	32
59	Museu de la Pell i Comarcal d'Anoia a Igualada.....	33
60	Museu Comarcal del Bages a Manresa.....	33
61	Museu de les Mines de Cercs	33

CoMARq UES DE GIRO NA

62	Teatre-Museu Dalí a Figueres	34
63	Museu Arqueològic Comarcal de Banyoles.....	35
64	Museu Etnogràfic de Ripoll	35
65	Ecomuseu Farinera a Castelló d'Empúries	35
66	Museu de la Mediterrània a Torroella de Montgrí	36
67	Museu del Mar a Lloret de Mar	36
68	Museu del Suro a Palafrugell.....	36
69	Museu Etnològic del Montseny a Arbúcies	37
70	Museu de l'Anxova i de la Sal a l'Escala	37
71	Museu d'Història dels Jueus a Girona	38
72	Museu del Joguet de Catalunya a Figueres	39
73	Terracotta, Museu de Ceràmica de la Bisbal d'Empordà.....	39
74	Museu dels Sants a Olot	39
75	Museu de l'Empordà a Figueres.....	39
76	Museu d'Història de Girona.....	40
77	Museu Municipal de Tossa de Mar	40
78	Tresor de la Catedral de Girona	40
79	Museu Darder. Centre d'Interpretació de l'Estany a Banyoles	41
80	El Cau de la Costa Brava. Museu de la Pesca a Palamós	41
81	Museu Municipal Josep Aragay de Breda	42

82	Museu d'Art de Girona.....	42
83	Museu del Cinema a Girona.....	43
84	Museu de la Garrotxa a Olot.....	43
85	Museu d'Història de la Ciutat a Sant Feliu de Guíxols	43

ponent, alt pirineUiar an

86	Museu d'Art Jaume Morera a Lleida	44
87	Museu Comarcal de la Segarra a Cervera.....	44
88	Museu Diocesà d'Urgell a la Seu d'Urgell.....	45
89	Museu Comarcal de l'Urgell a Tàrrega.....	45
90	Museu Diocesà i Comarcal del Segrià a Lleida.....	45
91	Museu de la Noguera a Balaguer	46
92	Museu de la Conca Dellà a Isona	46
93	Museu dera Val d'Aran a Vielha	46
94	Ecomuseu de les Valls d'Àneu a Esterri d'Àneu	47
95	Museu de Llivia.....	47

camp de tar ragonait erres de l'e bre

96	Vila Pau Casals al Vendrell	48
97	Museu de la Vida Rural a l'Espluga de Francolí	48
98	Museu Nacional Arqueològic a Tarragona.....	49
99	Museu de Valls	49
100	Museu de Ceràmica Popular a l'Ametlla de Mar...	49
101	Museu d'Història de Cambrils	50
102	Museu d'Art Modern de Tarragona.....	50
103	Museu de la Conca de Barberà a Montblanc	50
104	Museu d'Arqueologia Salvador Vilaseca a Reus..	50
105	Museu Diocesà de Tarragona	51
106	Museu Deu al Vendrell.....	51
107	Museu de les Terres de l'Ebre a Amposta.....	52
108	Museu de Tortosa	52

1 | l a història industrial de tot un poble

museu de la ciència i la tècnica de Catalunya, diverses poblacions

La ciutat de Terrassa està estretament vinculada a la indústria tèxtil. No és estrany, doncs, que una de les quatre seus del mNACTEC es trobi situada en un antic vapor de la ciutat i que, dins, encara es pugui veure tota la maquinària que feien servir desenes d'obreres per dur a terme el complex procés de filar la llana i teixir les robes a cavall dels segles XIX i XX.

Ara bé, aquesta seu també abasta molts altres àmbits industrials, com el sector del transport, amb una esplèndida col·lecció d'automòbils, bicicletes i avions, el sector de la computació, amb la col·lecció d'ordinadors més gran d'Europa, i el sector energètic, ple d'experiències interactives.

Les altres tres seus del mNACTEC són el Museu de la Colònia Sedó d'Esparraguera, la Farga Palau de Ripoll i el Museu del Cement Asland de Castellar de n'Hug. La visita a la colònia cotonera d'Esparraguera suposa fer un viatge a l'època de la revolució industrial, ja que no solament explica el seu procés productiu sinó també la vida quotidiana dins la colònia. A més, també es pot veure com feien ús del sistema hidràulic amb una espectacular turbina de 1.400 CV, la més gran de l'Estat.

A la Farga Palau encara es poden veure dos martinets instal·lats, la carbonera i el forn, així com la roda hidràulica, la sèquia i la bassa que servia per emmagatzemar l'aigua del riu Freser per impulsar la maquinària.

Però encara no deixem de resseguir el curs dels rius, perquè el poble on neix el riu Llobregat, Castellar de n'Hug, també acull la recent museïtzada fàbrica de ciment Asland, la primera de Catalunya en fer aquest material arquitectònic clau. La va manar construir Eusebi Güell, el mecenes de Gaudí, precisament aquí per poder aprofitar la pedrera calcària de la zona del Clot del Moro, en un paratge certament espectacular.

Amb tot, el mNACTEC és una xarxa molt més àmplia d'espais i equipaments museïtzats repartits per tot Catalunya.

.....
i www.mnactec.cat

i www.sistema.mnactec.cat

la terra ssa
del museu
El mNACTEC té
una terrassa oberta
al públic en la qual es
pot experimentar
amb l'energia
solar.

2 | Artistes catalans entre luxes reials

museu d'art de Sabadell, Sabadell, Vallès Occidental

MUSEU D'ART DE SABADELL

Qui no coneix la pintura *Els Segadors* o *Corpus de Sang*? La va pintar l'artista sabadellenc Antoni Estruch i és només una de les més de

deu mil tres-cents obres que aplega aquest museu. N'hi ha per triar i remenar: escultures, olis, dibuixos, fotografies, mobles, arts gràfiques... i tot plegat és un bon exemple del dinamisme artístic que des de la darrer del segle XIX té la co-capital del Vallès Occidental.

D'aquells temps pretèrits destaca el nom de Joan Vila i Cinca, impulsor de l'Acadèmia de Belles Arts que després vertebraria la trajectòria de bona part dels artistes locals, com Joan Figueras o Antoni Coll, o més endavant, el 1915, de Joaquim Folguera o Santiago Segura, que van promoure la polèmica exposició *Art Nou Català* en un moment en què els corrents no s'acabaven d'entendre. Després van venir encara més avantguardes i l'art conceptual dels anys vuitanta. I tot plegat es pot veure envoltat d'un mobiliari de luxe, de l'època en què a la Casa Turull, que acull el museu, s'hi va allotjar la reina Isabel II.

<http://ca.sabadell.cat/turisme>

3 | La transformació d'una ciutat i d'un país

museu d'història del Hospitalet, l'Hospitalet del Llobregat, Barcelonès

La ciutat de l'Hospitalet, d'història, en té molta, i qui ho dubti sempre pot fer un volt per aquest museu que no solament fa un interessant repàs a la increïble transformació que va experimentar aquest municipi al llarg del segle XX fins a convertir-se en la segona ciutat de Catalunya que és avui, sinó també pel no menys impressionant fons d'obres d'art que exposa, gràcies sobretot a donacions privades, com les que van fer l'Agrupació d'Amics de la Música i els germans Pere i Jaume Raventós.

Anem a pams. Pel que fa a la història, la mostra explica com es va fer la industrialització d'un municipi que era essencialment agrícola i com això va atraure grans onades migratòries al llarg dels anys cinquanta i seixanta, amb els reptes i lluites socials que això va comportar.

Pel que fa al seu fons artístic, destaquen obres de primeres espases, com els quadres de Dalí, Miró, Tàpies i Guinovart que hi ha exposats. Menys coneguts, però igualment interessants, són els seus retaules dels segles XVI i XVII i el propi edifici que allotja el museu, la Casa Espanya, construït al segle XVI per una important família de terratinents.

www.museul-h.cat

4 | La casa on viu la Venus d'Iluro

museu de Mataró, Mataró, Maresme

Cal a l'Arenas (a la foto) és un centre d'art que acull la col·lecció de peces artístiques del Museu de Mataró. Ara bé, si el que volem és veure el llegat arqueològic d'Iluro, el nom romà de la capital del Maresme, cal anar a l'altra seu del museu. Parlem de l'antiga casa pairal del síndic de la ciutat Jeroni Serra, un edifici renaixentista on s'exposen peces de totes les èpoques, però especialment de l'època romana. I és que les excavacions arqueològiques que s'han dut a terme en el municipi els darrers anys han donat com a resultat descobertes tant importants com la *Venus d'Iluro*, realitzada en una de les escoles d'escultura més prestigioses de l'antiguitat clàssica, que estava ubicada a l'actual Turquia.

www.mataro.cat/web/portal/ca/Cultura/content/equipaments/museu/index.html

EUSEBIE SCARPENTER

5 | el monòlit més important

museu de gran ollers, gran ollers, vallès orient al

El menhir descobert al jaciment arqueològic de Ca l'Estrada (foto) és la peça estrella del museu. Representa una persona amb un abrís i té 5.000 anys d'antiguitat, exactament l'edat que també té l'Ötzi o l'home de gel, la cèlebre mòmia trobada als Alps, i es considera el monòlit més destacat de tot el Principat.

Però certament al museu de Granollers hi ha molts altres objectes que bé mereixen una visita. De fet, el seu fons patrimonial és ben heterogeni i abasta col·leccions numismàtiques, etnogràfiques, arqueològiques i artístiques. Així, per les seves sales desfilen des d'armes a aixovars nupcials passant per restes arqueològiques, talles de fusta i retaules religiosos, com el Roser de Sant Pere de Vilamajor, fins a quadres pintats a cavall dels segles XIX i XX pintats per artistes com Eliseu Meifrén, Manolo Hugué o Vicent Albarranch i pintors locals com Brugaroles o Francesc Serra.

.....
i www.museugranollers.org

PERE CORNELLÀS

VINSEUM

6 | un homenatge al déu bacus

vinseum . museu de les cultures del vi, vilafranca del penedès, al t penedès

En el món del vi, d'aquest en diríem que és un museu d'anyada, amb tradició, i és que la seva història arrenca el 1926 i es consolida el 1935, quan es constitueix el primer patronat del museu de Vilafranca. Passada la guerra, va reprendre el seu camí el 1945, quan es va convertir en el primer museu de l'Estat dedicat al vi. D'aleshores ençà, l'espai ha anat evolucionant i adaptant-se als nous temps fins arribar al que és ara: un centre indispensable per als amants de l'art vitivinícola o per aquells que vulguin descobrir-ne els seus secrets.

El fons del museu és, doncs, el resultat de més de setanta anys de feina dedicats a l'estudi i la difusió del món de la vinya, entès com un patrimoni cabdal del nostre país. Hi

podreu veure estris antics que reflecteixen l'evolució de la tecnologia aplicada a la vitivinicultura, copes i porrons de tota mena, diorames de cellers egipcis i romans i un espai d'interpretació adreçat a persones invidents o amb mobilitat reduïda.

El centre també fa una tasca ingent potenciant la creativitat dels productors locals, fent tallers per als més petits i acollint un fons de milers d'objectes relacionats amb el raïm i les bótes. I tot plegat en un marc únic: el Palau Reial de Vilafranca, que data del segle XIII i que ha estat completament remodelat per poder acollir la innovadora posada en escena d'un museu que apel·la a tots els nostres sentits.

.....
i www.vinseum.cat

7 | una síntesi de la pintura contemporània

museu municipal joan abelló,
mollet del vallès, vallès orient al

Tàpies, Dalí, Casas, Picasso, Sorolla... El pintor i col·leccionista Joan Abelló va aplegar al llarg de la seva vida un fons de més cinc mil obres de grans mestres de la pintura contemporània, així com talles de fusta romàniques i barroques, peces africanes i asiàtiques i també elements de ceràmica, porcellana i vidre. Tot plegat constitueix ara la col·lecció permanent d'aquest museu ubicat en un edifici modernista d'inici del segle XX.

A la primera planta, el visitant obté una visió polièdrica de les diferents etapes estilístiques per les quals ha passat l'art occidental al llarg del temps, mentre que, a la segona, s'exhibeix una mostra de l'obra d'Abelló, la de la seva etapa més madura i creativa.

Aquells que vulguin aprofundir encara més en la seva obra poden atansar-se fins a la casa del pintor, a tocar del museu, on es pot veure la col·lecció més íntima de l'artista.

.....
 ⓘ www.museuabello.cat

8 | quan la vida va unida al mar

museu municipal de nàutica del masnou,
el masnou, maresme

Ja en temps dels romans, el Masnou vivia de cara a la mar. Així ho demostren les àmfores i monedes que s'han trobat i que provenen d'una intensa activitat d'exportació vinícola a les seves platges. Molt temps després, al segle XVIII, l'autorització reial que permetia comerciar lliurement amb el continent americà va donar un nou impuls a la costa del Maresme. Així, la platja del Masnou va esdevenir una drassana en la qual s'hi van arribar a construir bergantins de fins a 300 tones. Tots ells duïen un senyal conforme havien estat construïts al Masnou: una masia, un paller i una muntanya. D'un d'aquests vaixells, el berganti goleta Villa del Masnou, se'n pot veure la maqueta en el museu. I també la del San Juan Glorioso, que es va fer servir com a correu al llarg del segle XIX, així com tot tipus de brúixoles i cartes de navegació que feien servir els mariners d'aquell temps.

.....
 ⓘ www.elmasnou.net/museu/museu/default.htm

9 | pedres que cobren vida

museu de badalona, badalona, barcelonès

Estudiats des de fa anys, les obres de la línia de metro que uneix Barcelona amb Badalona van permetre redescobrir el subsòl de la Baetulo romana, un nucli de població que es va formar abans de la mateixa Bàrcino. En el remodelat museu, les estructures que resten dempeus han pres una nova forma i ara és possible que fins i tot uns ulls completament inexperts hi reconeguin carrers, el clavegueram, residències privades, tallers, botigues i tavernes. Tot plegat és possible gràcies a l'excel·lent museïtzació que s'ha fet del jaciment i que allà on hi havia una habitació s'han disposat aquells atuellers propis de les cambres romanes. O allà on hi havia una taverna, es poden veure les àmfores que contenien vi o oli per vendre i algunes van vessar tan de líquid durant tant de temps que han deixat al terra una taca encara visible.

No menys impressionant és veure l'espai que ocupaven les antigues termes, amb una complexa estructura formada pels típics *frigidarium*, *tepidarium* i *caldarium*. Que es tractava d'una ciutat pròspera on hi habitava una comunitat de caire benestant ho demostren els rics mosaics geomètrics i figuratius que decoraven algunes de les cambres de la ciutat. Finalitzat l'itinerari pel jaciment museïtzat, es pot recórrer una exposició de peces i objectes localitzats al jaciment, d'entre les quals la més famosa és la Venus de Badalona, i també un espectacular audiovisual que fa renèixer Baetulo de les seves pedres.

.....
 ⓘ www.museudebadalona.cat

10 | de visita a la casa d'una família d'indianos

museu romàntic can Llopis, sitges, garraf

Can Llopis està igual ara que fa dos-cents anys. Aquest és part de l'encant de visitar les seves estances, que mantenen tot el mobiliari i característiques constructives d'una residència familiar del segle XIX. I no era la casa d'una família qualsevol. Es tracta dels Llopis, una nissaga vitivinícola que va fer fortuna venent malvasia al Carib.

Tot va començar gràcies a la llei del lliure comerç signada el 1778. A partir d'aquell moment, la vida dels Llopis i de molts altres catalans va fer un gir. Un gir

que es fa palès en el sumptuós carruatge de què va disposar la família i que encara es pot veure al costat de moderns velocipedes. O en la maquinària que van comprar per treballar el camp, tecnologia punta de l'època. O fins i tot en les joguines de la quitxalla, com un autòmat del segle XIX que emula un pianista.

.....
i www.museusdesitges.cat

i El Museu Maricel i el Museu Cau Ferrat de Sitges es troben temporalment tancats per reformes. Per aquesta raó no apareixen en aquesta guia.

11 | el garraf més romàntic

museu romàntic can Papiol, vilanova i la geltrú, garraf

Al segle XIX ja es jugava al billar. I a jutjar per la taula isabelina que hi ha a Can Papiol, al billar no hi jugava qualsevol. Aquesta taula de billar en qüestió va ser feta pel mestre fuster Josep Giral i té una marqueteria amb motius animals i florals espectacular. I mentre els senyors jugaven amb tacs i boles, les senyores xerraven, bé a la sala de ball, bé a la sala de música. Plàcida vida la dels adinerats del segle XIX, que en el cas dels Papiol també disposaven d'una biblioteca de cinc mil volums i d'un mobiliari digne d'admirar entre porcellanes, rellotges, catifes, cortines, gerros i, penjant dels sostres, grans aranyes de mil i un cristalls.

El mobiliari també és digne de col·leccionista i permet contemplar la varietat d'estils que tenia l'estil romàntic, entre els quals destaquen els mobles Lluís XV, Lluís XVI, imperi, fernandí i isabelí.

.....
i www.vilanova.cat/museupapiol

12 | beure a galet és tot un art!

museu del càntir, argentona, maresme

Potser a un estranger li sorprengui que els catalans tinguem un museu dedicat a una sola peça de ceràmica com és el càntir, però això és perquè no sap que beure a galet, en aquest país, més que una tradició és tot un costum i que de càntirs n'hi ha de tot tipus i menes. N'hi ha de grans, de colla, d'engany, de formes animals, d'hivern, de tortell i fins i tot hi ha càntirs fàl·lics.

No us ho creieu? Doncs de tots i cadascun d'ells n'hi ha un, dos o força més exemples en aquest singular museu que té fins més de dues mil peces, la més preuada de les quals és un càntir decorat ni més ni menys que per Pablo Picasso. Però al museu també es pot resseguir la pròpia història del càntir, que no és poca. Arrenca amb els fenicis, continua amb els romans que els van emular, i perviu durant l'edat mitjana. Però no va ser fins els segles XVII, XVIII i XIX en què el càntir es va popularitzar de debò.

Però res d'això explica perquè un museu del càntir està precisament ubicat a Argentona. L'explicació té a veure amb una llegenda relacionada amb la pesta. Es diu que, davant l'epidèmia, els habitants d'Argentona es van encomanar al patró de les aigües, Sant Domènec. El ritual manava beneir l'aigua i posar-la en un càntir nou de trinca perquè aquest adquirís qualitats guaridores de cara a aquells que contreien la temible malaltia. Vet aquí la raó d'aquest culte al càntir que ha adquirit fins i tot forma de festa anual.

.....
i www.museucantir.org

MIPMC

13 | en pau, en jordi i els seus amics extingits

museu del institut català de paleontologia Miquel Crusafont, Sabadell, vallès oc cid ent al

L'any 2009, aquest museu que rep el nom d'un dels millors paleontòlegs del segle XX, el sabadellenc Dr. Miquel Crusafont, es va sotmetre a una remodelació completa que ha donat com a resultat un espai amb un projecte museogràfic innovador i en el qual han quedat molt ben integrades les seves impressionants col·leccions de fòssils, entre les que es troba una de les exhibicions de primats més importants d'Europa.

Però els veritables protagonistes del museu són quatre: en Pau, en Jordi, el *Titanosaurus* i el *Myotragus balearicus*. En Pau va ser descobert el 2002 en una excavació als Hostalets de Pierola i es tracta d'un fòssil insòlit perquè el

seu cos es troba pràcticament complet. En Jordi és anterior, però no per això menys destacable, i el *Titanosaurus* és una rèplica feta a partir d'un fèmur localitzat al jaciment de Moli de Baró. Finalment, el *Myotragus balearicus* és un bòvid originari de les illes Balears similar a una cabra que s'ha reconstruït fent ús de les darreres tècniques paleohistològiques actuals.

Com era la Catalunya que habitaven tots ells? Per resoldre aquesta qüestió, a la primera planta hi ha un audiovisual interactiu que, a partir dels jaciments excavats, ens explica els diferents hàbitats que hi havia, com si fos un joc multimèdia.

.....
 ⓘ www.icp.cat

14 | el somni de tot modista

centre de documentació i museu tèxtil de terra ssa, terra ssa, vallès oc cid ent al

Una quarantena de capes pluvials de vellut i seda ricament brodades; casaques ostentoses del XVIII i vestits més decorosos del XIX; teixits de l'antic Egipte, precolombins, del Pròxim Orient, de l'Índia i del Magrib; robes de punt, de llana, de cotó, de seda, de lli, de canem, sintètiques...

La llista es podria fer infinita, i és que en aquest centre on no solament compilen indumentàries de totes les èpoques sinó que també les restauren, hi ha ara mateix cent mil objectes que reconstrueixen la història del tèxtil, des de l'edat antiga fins avui i de la Mediterrània fins l'Extrem Orient. Es tracta, doncs, d'una col·lecció única que reuneix algunes obres mestres de diversos dissenyadors a cavall dels segle XIX i la primèria del XX, a més de ser un centre de referència per a qualsevol que necessiti restaurar qualsevol tipus de peça de roba antiga.

.....
 ⓘ www.cdmt.es

CDMT

15 | plaf ons ceràmi cs en un convent de caputxins

museu municipal vicenç ros, mar t orell, baix ll obre gat

El museu ocupa una part de les dependències de l'antic Convent de Caputxins, un edifici construït entre el 1687 i el 1700 del qual encara se'n conserven les cel·les, la cisterna, el celler, el rebost, el campanar i part de l'antiga escalinata que hi donava accés. Ara bé, la mostra que s'hi exposa no té res a veure amb els frares que hi vivien, sinó amb la col·lecció de ceràmica cedida per Vicenç Ros a mitjan segle XX i que permet admirar grans composicions ceràmiques de temàtica religiosa o de caceres del segle XVII i conjunts de ceràmica blava catalana. Ben destacable és el conjunt d'un centenar de rajoles policromades que representen la presa de Perpinyà i Cotlliure durant la Guerra dels Segadors.

A la donació de Ros li van seguir les de molts altres martorellencs, gràcies a les quals s'ha anat configurant i ampliant el fons del museu, que ara pot exhibir orgullós des de tallers d'oficis antics, com el d'espardenyer, cadiraire, boter, baster o terrisser, fins a restes arqueològiques, dibuixos i aquarel·les de la família d'artistes Rigalt i peces arquitectòniques com les gàrgoles de l'església de Santa Maria i un relleu gòtic del convent de les monges jerònimes de Barcelona.

.....
i www.diba.cat/museuslocals.

i Cal concertar prèviament la visita a museus@martorell.cat o al telefon 93 774 22 23.

16 | l 'arca de noè de les rajoles

l'enraj olad a casa museu sant acana, mar t orell, baix ll obre gat

MONTSERRAT FARRENY

No som davant d'un museu convencional. L'Enrajolada aplega rajoles de tota mena provinents de tot Catalunya gràcies a una dèria ben lloable: la de Francesc Santacana, un enamorat de l'art en general i del gòtic en particular que, a partir de la desamortització de Mendizábal decretada l'any 1835, es va dedicar a anar recollint allò que tots els altres llençaven, fossin capitells, estàtues, portalades i rajoles, sobretot moltes rajoles.

Santacana va voler que tots aquests elements constructius que havien quedat orfes recuperessin la funció per a la qual havien estat creats. Així, a l'Enrajolada les finestres estan emmarcades amb finestrals gòtics, la porta és renaixentista i el terra i les parets estan recobertes de rajoles d'una varietat infinita.

.....
i www.diba.cat/museuslocals

17 | ibers a la serralada de collserola

**museu i pobla t ibèri c
de ca n' o l iver, cer da nyol a,**
vallès oc cid ent al

TAI LAB

Ca n' Oliver, situat en un turó de la serralada de Collserola, va ser un nucli habitat entre els segles VI i I aC. Els seus pobladors, habitants de la Laietània ibèrica, controlaven un ampli territori amb camps de conreu i petits nuclis agrícoles. Entre la darrerria del segle IV i primeria del segle III aC, Ca n' Oliver va viure el seu moment de màxim esplendor amb la construcció d'un gran fossat, una mena d'accés i un camp de sitges destinat a guardar els excedents agrícoles.

Fruit d'aquesta restauració és possible veure com eren en aquells temps els edificis, ja que hi ha les rèpliques de dues cases i un taller ibers. A través d'audiovisuals i panells interactius es pot anar descobrint qui eren els ibers, com vivien i s'organitzaven, els seus rituals i creences i perquè va desaparèixer la seva cultura.

El poblat de Ca n' Oliver forma part d'un complex museístic que abasta tota la ciutat i que inclou dues cases noucentistes habilitades com a museus, la masia de Ca n' Altimitra i l'església parroquial de Sant Martí.

.....
i www.cerdanyola.cat

18 | mines neolítiques i paisatges del present

museu de gavà i parc arqueològic de les mines, gavà, baix ll obre gat

Benvinguts a un dels jaciments miners més antics d'Europa. Descobertes quan es va urbanitzar el barri de Can Tintorer durant els anys setanta, aquestes mines neolítiques amb sis mil anys d'antiguitat són úniques, ja que estaven dedicades a l'extracció de variscita, un mineral de color verd molt preuat durant el neolític per a la confecció de joies i ornaments.

Però les mines també són importants per la complexitat de la seva estructura, organitzada en una xarxa amb més de cent boques en un àrea d'extensió de dues-centes hectàrees, l'equivalent a 280 camps de futbol. A més, la població que les explotava reutilitzava les obertures que ja no es feien servir per

llençar-hi tot tipus de material de rebuig (estris trencats, indústria lítica, peces de ceràmica, fragments d'animals o vegetals...) o fins i tot per fer-hi enterraments.

La relació de l'home amb el paisatge

Tot plegat fa del jaciment de Gavà una valuosa font d'informació per als arqueòlegs, ja que les mines no solament ens parlen dels coneixements tècnics de l'home del neolític, sinó també d'una xarxa d'intercanvi comercial en la qual la variscita hi tenia un paper destacat. De tot això se'n parla a la part museïtzada del jaciment, en la qual diversos panells interactius i audiovisuals ens transporten fins a la conca mediterrània de fa sis mil anys.

Fora del parc arqueològic, a la Torre Lluch, hi ha l'altra part del museu, en el qual s'exposa de manera permanent la mostra Gavà, les veus del paisatge. Es tracta d'una exposició en la qual s'ajuda el visitant a fer un reinterpretació del paisatge des del delta del Llobregat fins al Garraf i de la relació que tenim els homes amb el paisatge. L'explicació es fa a partir de tots aquells elements que el configuren: des dels animals, plantes i roques fins a les construccions fetes per l'home. I perquè sigui més entenedor, un audiovisual ens transporta fins a l'interior mateix de la terra. Un jardí botànic farcit d'espècies autòctones ens fa tornar a la superfície.

.....
i www.parcarqueologic.cat

la gran troballa
 Una de les peces més preuades de les que s'han trobat a Gavà és una petita Venus neolítica feta de ceràmica.

19 | el farmacèutic inquiet

museu arxiu tomàs balvey, cardedeu, vallès orient al

Tomàs Balvey era un home curiós. Fill d'apotecaris, regentava la farmàcia de tota la vida a Cardedeu. Però els seus interessos transcendien els sabers farmacèutics i es va implicar en la divulgació historiogràfica del seu poble.

La col·lecció del museu està impregnada d'aquest esperit arxivístic noucentista i

conserva un fons històric, etnogràfic i artístic variadíssim, sempre relatiu a la història local. Com a element més singular, hi ha el conjunt de la farmàcia Balvey, del 1780, que conserva el mobiliari original i la col·lecció de pots i estris, així com un magnífic jardí que, sobretot a l'estiu, no us podeu perdre.

.....
www.museudecardedeu.cat

20 | tot el patrimoni de premià

museu de premià de dalt, premià de dalt, maresme

Jo Premià és una maqueta dinàmica que reconstrueix de manera virtual la història d'aquesta emblemàtica localitat del Maresme. La maqueta és part destacada de la visita, com també ho és la col·lecció d'objectes mobles de Can Figueres, la masia on es troba ubicat el museu. Can Figueres està documentat com a masia des de la darreria del segle XIII i es tracta d'un bellíssim edifici catalogat que per si mateix ja val la pena visitar. El centre també dinamitza tot allò que té a veure amb el patrimoni històric de la localitat, com per exemple les obres que han posat al descobert tres tombes romanes de l'època republicana o les intervencions al poblat ibèric de la Cadira del Bisbe.

.....
www.museupremiadedalt.com

21 | compendi d'història vallesana

museu d'història, sabadell, vallès occid ent al

Compilar tota la història de Sabadell, des dels temps prehistòrics, ibers o romans fins a la revolució del tèxtil del segle XIX. Aquest és l'objectiu d'un museu que ha aconseguit reunir bona part del seu fons gràcies a les donacions privades i a algunes prospeccions arqueològiques locals, com les que van encetar Joan Vila Cinca i Josep Renom al jaciment de la vil·la romana de la Salut des del 1912.

Així, amb el temps es va reunir una col·lecció de gran qualitat sobre temàtiques variades: minerals, paleontologia, arts populars, numismàtica i indumentària, fins al punt que el fons es va haver de repartir entre l'Institut Paleontològic, la Casa Turull i l'antiga casa-fàbrica de teixits Casanovas, que és on avui es troba l'exposició dedicada exclusivament a la història.

.....
www.sabadell.cat/museus

22 | un suggeridor tres per u

museu d'arenys de mar, arenys de mar, maresme

MUSEU D'ARENYS DE MAR

La història del Museu d'Arenys de Mar es remunta fins a l'any 1917, quan un grup de vilatans visionaris van reunir els seus objectes de valor històric i els van voler donar a conèixer al públic. Aleshores se'n deia Museu Fidel Fita i amb el temps, va anar agafant embranzinada.

L'any 1983 va succeir quelcom inesperat: el col·leccionista Frederic Marès i Deulovol va donar en dipòsit la seva col·lecció de puntes al govern de la Generalitat amb la condició que fos exposada a Arenys de Mar en un espai que s'anomenés Museu Marès de la Punta. Després de la donació de Marès, encara en va venir una altra: La del fons de minerals de Joaquim Mollfulleda i Borrell.

Això és el que explica que ara, dins del Museu ens trobem dues seccions ben diferenciades. Una la del Museu Marès de la Punta on també s'exposa una part representativa d'aquell primerenc Fons Fidel Fita i la segona, el Museu Mollfulleda de Mineralogia.

.....
<http://museu.arenysdemar.cat>

23 | els orígens de la nostra indústria tèxtil

museu de l'estampació, premià de mar, maresme

A partir del segle XVIII, els motius florals inspirats en les robes provinents de les Índies van revolucionar el sector del tèxtil català, que fins aleshores s'havia caracteritzat per robes de colors i estampats més aviat austers. L'empresa Lyon Barcelona S.A. de Premià de Mar va liderar durant molts anys aquesta indústria arreu de la Península, raó per la qual ara aquesta localitat del Maresme acull un museu que explica la història de l'estampació tèxtil. Així, podem visitar una botiga de robes

d'indianes, ser testimoni de les condicions en què treballaven les obreres de les fàbriques, saludar la Premianenca, un maniquí vestit a la moda del 1700, tocar les diferents mostres de teixits i fins i tot confeccionar el nostre propi estampat. Una cita obligada per a fashion-víctims i amants de la roba, ja que el museu també fa una retrospectiva de la història de l'estampació de teixits al llarg del temps i analitza les tècniques artístiques que s'han fet servir en el passat, avui i, potser, en el futur.

.....
 ⓘ www.museuestampacio.org

24 | el bo i millor de l'art barroc

museu arxiu de santa maria, mataró, maresme

Laparròquia de Santa Maria de Mataró és la més antiga de la ciutat, ja que apareix documentada per primer cop el 1008. Conté una valuós patrimoni que avui es mostra en un museu que va néixer sota l'impuls de l'arxiver Lluís Ferrer i Clariana. Una de les peces més carismàtiques de les que s'hi exhibeixen és el denominat conjunt dels Dolors, un exemple inconfusible de l'art barroc en la qual va intervenir-hi el pintor barceloní Antoni Viladomat. El conjunt el componen la capella, la sagristia, la sala de juntes, el cor i la cripta. Les pintures de Viladomat són a la capella i a la sala de juntes.

Igualment rellevant és el retaule del Roser. Va ser construït entre els anys 1690 i 1699 per l'escultor mataroní Antoni Riera i es considera una peça absolutament cabdal de l'art barroc català. I encara cal destacar una peça més: la magnífica imatge d'argent de la Mare de Déu del Roser, datada del 1744 i d'autor anònim.

.....
 ⓘ www.masmm.org

25 | les dones dels vitralls

museu d'art de Cerdanyola . can domènec
cerdanyola del vallès, vallès occidental

Veu reubicat al seu emplaçament original el conjunt de vitralls de *Les Dames de Cerdanyola* ja mereix la visita. Dos d'ells estan situats a la façana principal, i el tercer a la façana lateral de llevant. Es divideixen en *Les dames del llac*, *Les dames de la tulipa* i *Les dames del gronxador*. Tots tres van ser fets amb una tècnica molt acurada i es consideren la culminació de la vitralleria modernista.

El fons del museu, però, no és modernista, sinó que aplega una col·lecció variada dedicada a diversos artistes vinculats a la ciutat de Cerdanyola, com Josep de Togores, Ismael Smith o la família Balcells-Buïgas, entre d'altres. A la planta baixa, la mostra *Del modernisme a l'art déco* dona la benvinguda al visitant, que a la primera planta es trobarà amb tota una sala dedicada als artistes contemporanis que en els darrers anys han elaborat el cartell per al Festival de Blues que l'Ajuntament de Cerdanyola organitza anualment.

L'edifici, conegut popularment pels ciutadans de Cerdanyola com a Can Domènec, mereix tot un punt i a part. Va ser construït per l'arquitecte modernista Gaietà Buïgas i es pot dir que d'alguna manera ha tingut quatre vides: primer va ser un teatre-casino; després, Eduard M. Balcells el va reconvertir en una casa d'estiueig; posteriorment, s'hi van instal·lar uns laboratoris; i, finalment, el museu inaugurat el 2009.

.....
 ⓘ <http://museudart.blogspot.com.es>

26 | de l'edat mitjana al modernisme

museu de terra ssa, terra ssa, vallès oc cid ent al

Poques ciutats poden dir que tenen un museu repartit en quatre seus tan boniques i diferents entre si: el castell i cartoixa de Vallparadís, el conjunt de les esglésies de Sant Pere, la Torre del Palau i, finalment, la impressionant Casa Alegre de Sagrera (foto), considerada un model d'habitatge tipus de la burgesia de l'inici del XIX.

Cartoixes, esglésies i torres

Amb tot, el castell i cartoixa de Vallparadís, una imponent fortificació datada del segle XII, es considera la seu principal del Museu de Terrassa. Aquí s'hi explica l'evolució del territori i l'ocupació humana d'aquesta zona de Catalunya. Així, una maqueta interactiva permet

veure la transformació urbanística que ha viscut un municipi amb una llarga història, com ho demostren el sarcòfag romà de Ca n'Anglada o la talla romànica de la Mare de Déu de Sant Cugat.

El conjunt monumental de les esglésies romàniques de Sant Pere està integrat per tres temples: el de Sant Pere, Sant Miquel i Santa Maria. Totes tres conformen una veritable joia de l'art romànic i, a l'actualitat, es troben perfectament museitzades. Històricament, eren la seu del bisbat d'Ègara i l'any 614 s'hi va reunir un concili provincial de la Tarraconense. Sempre s'havia pensat que el conjunt seguia el model bizantí de l'antiguitat, amb dues esglésies (Sant Pere i Santa Maria) i un baptisteri (Sant Miquel), ara es creu que Sant Miquel tenia un ús funerari.

L'emblemàtica Torre del Palau, ben visible al nucli antic de la ciutat, és l'única part que es manté dempeus de l'antic Castell Palau de Terrassa. El recinte va ser erigit pels comtes de Barcelona al segle XII per fer front als almoràvits i no cal dir que, d'aleshores ençà, els seus murs han estat testimoni de mil i un canvis. Sense anar més lluny, la torre, ara envoltada d'una illa de cases del segle XX, va ser durant segles una presó. Avui no acull precisament presoners, sinó un Centre d'Interpretació de la Vila Medieval que permet veure, entre d'altres, un tram del fossar i una galeria subterrània que arriba fins un antic forn de pa de mitjan segle XIX.

.....
www.terra.org/museu

100% modernisme
Els treballs en ferro forjat de balcons i finestrals de la Casa Alegre de Sagrera s'atribueixen a Puig i Cadafalch.

27 | homenatge als primers immigrants

museu d'història de la immigració de Catalunya, sant Adrià de Besòs, Barcelona

MHIC

Entre els anys quaranta i setanta, la línia de ferrocarril BB-8000 va transportar milions de persones des d'Andalusia fins a Catalunya.

Aquest tren se'l coneixia popularment com *El Sevillano* i l'any 2008 se'n va rehabilitar un dels seus vagons amb la intenció de convertir-lo en un dels eixos expositius d'aquest museu que ret homenatge a totes aquestes persones que van participar d'aquest períple migratori que va transformar la història del nostre país. Al costat d'aquest vagó museïtzat, hi ha *l'Andana*, on un audiovisual explica el procés migratori.

L'altre gran àmbit de la mostra permanent és l'espai Migrar, dedicat a la recuperació de la memòria històrica dels immigrants a Catalunya. Es troba ubicat al jardí exterior del museu i és un projecte que pretén integrar l'exposició en el paisatge metropolità que l'envolta: els barris de Sant Adrià, la desembocadura del riu Besòs, l'edifici de FECSA, la ronda i, en definitiva, tots aquells espais estretament vinculats a la història migratòria del nostre país.

.....
 ⓘ www.mhic.net

28 | un poblat dels laietans al riu Besòs

museu Torre Balldovina, Santa Coloma de Gramenet, Barcelona

El poblat laietà de Puig Castellar va ser descobert el 1902 i al llarg d'aquests més de cent anys s'hi han fet descobertes arqueològiques sorprenents. Bona part d'aquestes troballes de l'època ibèrica s'exposen a la Sala dels Tresors del museu. Tot i que parlar de tresors pugui semblar exagerat, no ho és gens, ja que algunes de les peces de la sala estan considerades úniques, com el capfoguer dels segles IV-III aC. Es tracta d'un objecte allargassat fet de ferro forjat i que els arqueòlegs creuen que s'emprava en rituals de caràcter religiós en els quals es feien sacrificis per honorar els déus de la llar.

Però a la Torre Balldovina també s'exposen peces extretes d'altres tipus de jaciments, com el de can Calvet, així com un destacat conjunt de sitges o els objectes medievals del mas Fonollar. A més, en una exposició permanent s'explica la història de Santa Coloma i la continuïtat territorial que hi ha entre l'actual ciutat, el jaciment de Puig Castellar i el riu Besòs. Completen la visita una mostra d'història natural i una altra d'art contemporani. Durant l'estiu, també és possible participar en alguns dels tallers arqueològics que s'hi organitzen, especialment pensats per a nens i adolescents.

.....
 ⓘ www.gramenet.cat/museu

29 | col·lecció pictòrica d'alt nivell

biblioteca Museu Víctor Balaguer, Vilanova i la Geltrú, Garraf

El primer que cal remarcar d'aquest museu és l'edifici on es troba. Obra de l'arquitecte Jeroni Granell, és la primera mostra d'arquitectura modernista de final del segle XIX. El va encarregar el literat i polític Víctor Balaguer, que tenia molt clar que aquell espai havia d'acollir una biblioteca i una col·lecció d'objectes d'art.

La iniciativa va causar furor i bona part de la burgesia vilanovina va cedir les seves col·leccions privades: des de quadres de Rusiñol o Camarasa fins a peces arqueològiques precolombines o egípcies. Amb tot, allò més destacat és la seva col·lecció de pintura contemporània i ben especialment al dipòsit de *Greco*, *Goya* i *Zurbarán* del Museo del Prado de Madrid.

.....
 ⓘ www.victorbalaguer.cat

MUSEU VÍCTOR BALAGUER

30 | l'art de conrear la terra

museu de la pagesia , castellbisbal , vallès occid ent al

Sintetitzar nou-cents anys de tradició agrícola no és poca cosa, però això és justament el que fa aquest museu que va néixer ja fa més de vint anys amb la intenció de donar a conèixer a tothom, però molt especialment als més joves, com s'han desenvolupat històricament les tasques del camp i com s'organitzava socialment la vida a pagès.

Es tracta d'una iniciativa popular sorgida de la mà dels germans Mateu i a la que hi han pogut donar continuïtat molts veïns de Castellbisbal, que han aconseguit així un museu que ens parla de tradicions i tasques avui pràcticament desaparegudes però que formen part intrínseca del nostre passat.

.....
i www.castellbisbal.cat

31 | passat gers al tren !

museu del ferrocarril de catalunya,
vilanova i la geltrú, garraf

No cal ser cap apassionat del món ferroviari per emocionar-se durant la visita a aquest museu ubicat al que va ser el primer dipòsit de locomotores de Vilanova del segle passat. Fins i tot aquells als qui els trens no els facin ni fred ni calor, badaran la boca amb la col·lecció de màquines de tracció de vapor que s'hi exposa. Hi podeu trobar el pont giratori i la rotonda, sota la qual es poden veure algunes de les màquines locomotores més antigues que es conserven a l'Estat espanyol, com per exemple el tren que va fer servir el rei Alfons XIII i un Bogie que pertanyia a un dels cotxes nord-americans que van passejar-se pel nostre país en temps dels primers ferrocarrils. Tot un centre de referència pel que fa a la història dels ferrocarrils al llarg de tot el segle XX.

.....
i www.museudelferrocarril.org

MUSEU DEL FERROCARRIL

32 | beneïda aigua bullent

thermalia , caldes de montbui,
vallès orient al

SHUTTERSTOCK

El millor lloc per on començar la visita a Caldes és Thermalia, el museu que, a més d'allotjar una destacada col·lecció d'escultures de Manolo Hugué, explica l'estreta relació que manté aquesta població amb les seves fonts termals, que brollen a setanta graus de temperatura i de les quals n'és el millor exemple la popular font del Lleó (foto).

Des de l'època romana i fins al balneari d'avui, bona part del patrimoni històric que concentra Caldes gira al voltant del poder curatiu de les seves aigües. En són un bon exemple les termes romanes, on els ciutadans il·lustres de Tàrraco i Bàrcino gaudien d'una immensa piscina de grades magníficament conservada, el molí de l'Esclop o els safarejos restaurats.

.....
i www.thermalia.cat

33 | mil i un objectes sota un mateix sostre

museu arxiu municipal de calella jos ep m. codi na i bagué, calella de mar, maresme

Sabíeu que les calellenques han estat tradicionalment reconegudes com unes de les millors puntaires de Catalunya? Doncs sí, i per demostrar-ho en aquest museu s'exhibeixen tot tipus de mitges, blondes, randes i brodats elaborats per elles.

I no solament això. Aquest museu engegat l'any 1959 per iniciativa ciutadana conté moltes altres curiositats. La farmàcia Barri de Calella, per exemple, és

una excel·lent mostra de com eren les farmàcies modernistes, amb el seu mobiliari blanc i daurat, les seves vitrines plenes de pots de ceràmica i el seu propi laboratori.

També hi ha una sala pluridisciplinària, destinada especialment als nens, on es mostren minerals, fòssils i materials arqueològics trobats a la població. Finalment, també hi ha una sala dedicada a l'artista calellenc Lluís Gallart i Garcia.

.....
 ⓘ www.calella.cat

34 | molta bans de la fórmula 1

museu municipal, montmeló, vallès orient al

Les col·leccions arqueològiques que un particular, Ignasi Cantarell, va cedir al museu l'any 1998 contien essencialment elements neolítics, ibèrics i romans. Amb el temps, l'exposició s'ha anat ampliant i ara també es pot veure una secció dedicada a l'època medieval que està centrada en les pintures murals romàniques de l'església de Santa Maria de Montmeló.

Des de l'any 2003, l'excavació del jaciment romà de Can Tacó, entre els municipis de Montmeló i Montornès del Vallès, està generant nou material expositiu que en el futur podrà oferir una perspectiva completa de l'evolució històrica del municipi.

De cara al futur, els responsables del Museu s'han plantejat la possibilitat de poder crear encara un nou espai més en el qual s'exposin elements locals de les èpoques moderna i contemporània, parant especial atenció al procés d'industrialització del segle XX, que va transformar de cap a peus el municipi fins a donar-li l'aspecte urbanístic que té en el present.

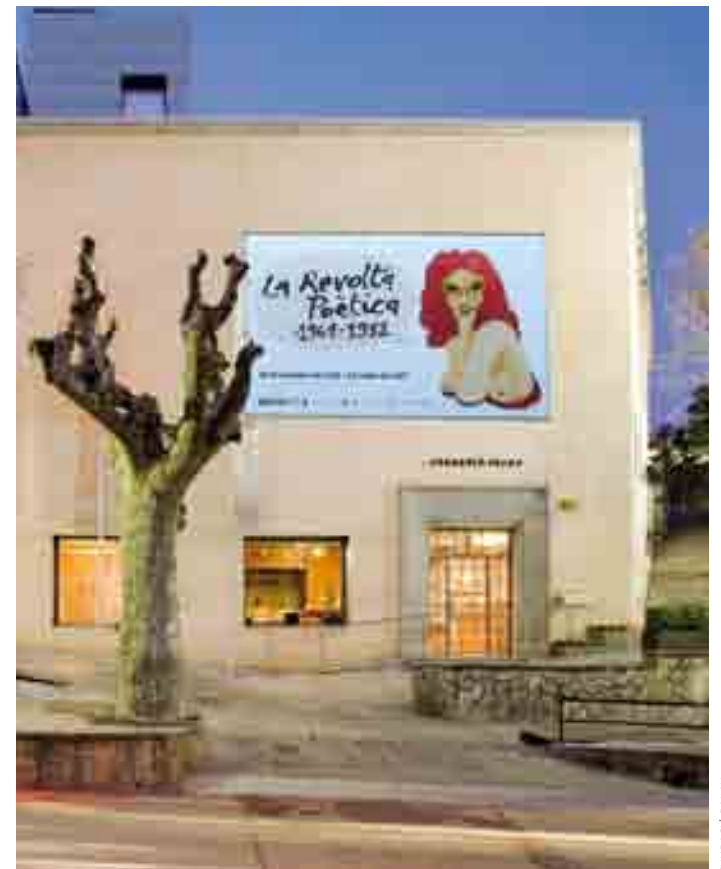
.....
 ⓘ www.diba.cat/museuslocals

35 | homenatge a palau i fabre

fundació palau, centre d'art, caldes d'estrac, maresme

Josep Palau i Fabre és un dels grans noms de la literatura catalana i un dels màxims especialistes en la vida i l'obra de Pablo Picasso, de qui també n'era amic personal juntament amb d'altres personalitats del panorama artístic i literari del segle XX com Octavio Paz o Federico García Lorca. La culminació de la seva intensa trajectòria com a activista cultural va ser la Fundació Palau l'any 2003, cinc anys abans de la seva mort. La col·lecció està dividida en tres àmbits. *Barcelona 1900-1936* ens explica la realitat sociocultural i social en què es va educar Palau i Fabre i hi trobem les obres del seu pare, Josep Palau Oller. En el segon àmbit, *Estimat Picasso*, s'exposen algunes obres del genial pintor malagueny així com alguns exemples dels anàlisis que en feia Palau i Fabre. Finalment, al tercer àmbit, *Defensa de l'avantguarda* es presenta l'obra d'altres destacats autors contemporanis que es van relacionar amb Palau i Fabre.

.....
 ⓘ www.fundaciopalau.cat

36 | a vanguardisme al cor del raval

museu d'art contemporani de bar cel ona, bar cel ona, bar cel onès

Gairebé vint anys després de la seva culminació a mans de l'arquitecte Richard Meier, l'edifici del MACBA s'ha convertit en un dels espais més emblemàtics de la Barcelona transgressora i cosmopolita i en un dels eixos que ha vertebrat l'eclosió cultural que des dels anys noranta viu el barri del Raval.

Els seus tres pisos, erigits en estructures de vidre i metall d'un blanc rotund, sembla que irradiï llum. A l'interior, els elements diàfans aporten claror i lleugeresa als espais expositius. Aquests acullen sobretot obres realitzades entre els anys quaranta i noranta del segle passat, per bé que les més abundants són les de les dècades dels anys cinquanta, seixanta

i vuitanta. D'aquesta manera, al MACBA s'hi poden veure exemples dels principals moviments d'avantguarda dels anys vint i trenta, amb obres d'artistes internacionals com Paul Klee, Alexander Calder o Joaquim Torres García, entre d'altres.

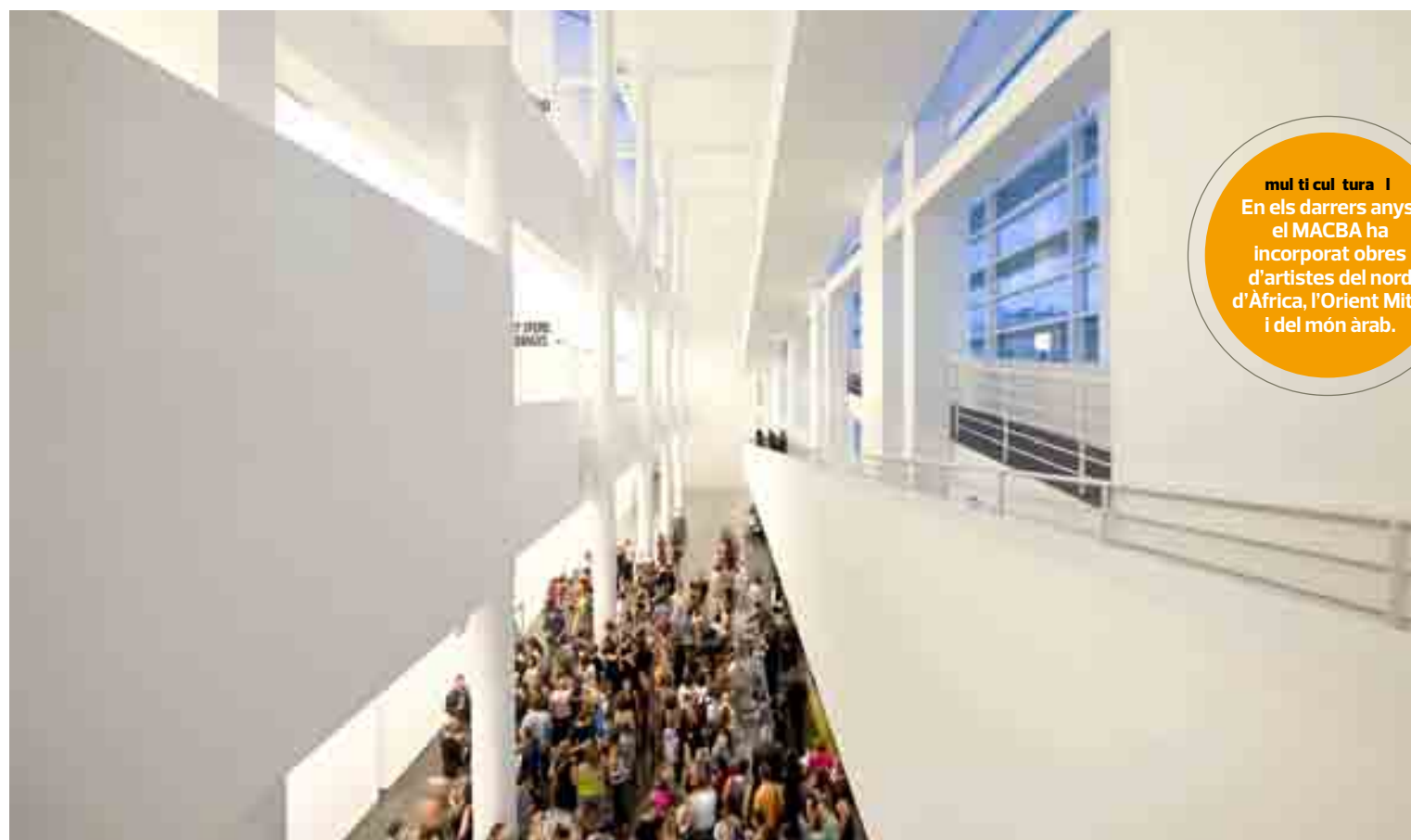
cinc mil obres

Als anys cinquanta corresponen les peces d'Eduardo Chillida, Modest Cuixart, Antoni Tàpies, Lucio Fontana i Josep Guinovart, mentre que els anys vuitanta i noranta estan representats per artistes de la talla de José Manuel Broto, Susana Solano, Sergi Aguilar, Xavier Grau, Jean Michel Basquiat, Miquel Barceló, Carles Pazos, Perejaume o Zush.

En conjunt, totes aquestes obres constitueixen una col·lecció especialitzada d'obres singulars que expliquen bona part de la història i la creació artística en les últimes dècades i en la qual es posa un especial èmfasi en les recents aportacions catalanes en el panorama artístic internacional.

En la mateixa línia es programen les seves exposicions temporals, que gaudeixen d'un ampli espai reservat en el MACBA, així com els tallers educatius que s'hi organitzen o la ingent biblioteca, que aplega un destacat fons bibliogràfic sobre l'art contemporani d'àmbit català, espanyol i internacional.

.....
i www.macba.cat

multicultural
En els darrers anys, el MACBA ha incorporat obres d'artistes del nord d'Àfrica, l'Orient Mitjà i del món àrab.

37 | el llegat excepcional de Joan Miró

fundació Joan Miró, bar cel ona, bar cel onès

FUNDACIÓ JOAN MIRÓ - PÈRE PRAT DESABA

Sembla que va ser l'any 1968 quan diversos amics van convèncer Joan Miró perquè creés una institució que mantingués la seva obra exposada al públic. Tres anys després naixia la Fundació, a la qual el pintor va llegar gairebé la totalitat de les seves prop de deu mil obres. D'aquesta manera, el conjunt pictòric que acull la Fundació permet contemplar l'evolució que va fer l'artista, des de les seves obres primerenques, com *Retrat d'una vailleta*, fins a les dones, llunes, ocells i estels i les obres de gran format realitzades durant la seva maduresa creativa. L'esposa de Miró, Pilar Juncosa, també va cedir en dipòsit la seva col·lecció personal i, gràcies a això, podem veure l'impacte que va tenir en l'estil de Miró la vivència de la Guerra Civil i de la II Guerra Mundial, moment en què es consolida el seu llenguatge de símbols i signes, dels quals en són prova *Pintura segons un collage* o la *Constel·lació*. No menys interessant és el conjunt de quadres cedits per artistes de primer nivell i les regulars exposicions temporals que s'hi van fent.

.....
 ⓘ www.fundacionmiro-bcn.org

38 | l'aportada d'entrada a l'univers tàpies

fundació antoni tàpies, bar cel ona, bar cel onès

Qui no s'ha quedat mai palplantat al mig del carrer Aragó admirant l'esplèndida façana d'obra vista coronada per l'escultura *Núvol i cadira*? L'edifici va ser construït per un jove Lluís Domènec i Montaner entre el 1880 i el 1885 per acollir l'editorial Montaner i Simon i des del 1990 és la seu de la Fundació Tàpies, creada el 1984 pel mateix artista amb la intenció d'oferir un espai on es difongués l'art modern i es promogués el seu estudi.

El fons de la Fundació està constituït principalment per obres de Tàpies i que en total sumen unes tres-cents entre pintures, dibuixos i escultures. Això la converteix en una de les millors col·leccions que hi ha al món d'obres de Tàpies i en un centre de referència mundial pel que fa a l'obra de l'artista català.

Comencem l'itinerari per les seves obres primerenques, dels anys quaranta,

plenament simbolistes i primitivistes com *Zoom* o *Creu de paper i de diari* així com la sèrie *Història natural*, que tanca aquesta dècada. Dels anys cinquanta, etapa més abstracta, destaquen *Terra i pintura*, *Forma negra sobre quadrat gris* i les primeres obres fetes amb objectes, com *Porta metàl·lica i violí*. Precisament, aquestes obres objectuals predominen en la col·lecció dels anys seixanta i setanta i que a partir dels vuitanta tornaran a donar pas a la tela i la pintura.

Però a més de la llarga trajectòria artística d'Antoni Tàpies, a la Fundació també és possible resseguir l'obra d'altres artistes com Mario Merz, Francis Picabia o Hans Haacke, tots ells protagonistes d'alguns dels treballs d'investigació que també promou aquest centre, a més de cicles de conferències i exposicions temporals.

.....
 ⓘ www.fundaciontapias.org

GALA / © FUNDACIÓ ANTONI TÀPIES, 2013

el fòrum romà
A Empúries no tot és grec! Entre l'I aC i el III dC, aquest fòrum era el centre de la vida pública de la ciutat romana, hereva de la grega.

JOSEP CASANOVA

39 | a la recerca dels nostres orígens

museu d'arqueologia de catalunya, diverses poblacions i jaciments

El Museu d'Arqueologia de Catalunya (MAC) és el museu nacional que integra els museus arqueològics de Barcelona i Girona, el jaciment grecoromà d'Empúries (a la foto), el conjunt històric d'Olèrdola, el jaciment ibèric d'Ullastret, el Centre d'Arqueologia Subaquàtica de Catalunya (CASC) i els poblats ibèrics de Molí d'Espígol (Tornabous), Castell (Palamós), Coll del Moro (Gandesa) i Castellet de Banyoles (Tivissa), a més del jaciment prehistòric de la Roca dels Moros (El Cogul).

Els seus orígens més remots es troben en les col·leccions artístiques i arqueològiques provinents dels edificis secularitzats durant la desamortització de les propietats de l'Església l'any 1835. La col·lecció es va consolidar

cent anys després gràcies a les excavacions arqueològiques d'inicis del segle XX.

un museu que abasta tot un país

La seu de Barcelona, amb les sales renovades fa pocs anys, ofereix una recorregut per la prehistòria i la primera història de Catalunya a través de les millors peces de l'arqueologia catalana, entre les quals, destaquen la mandíbula de Sitges, la Senyora de les Muntanyes, la deessa Tànit, la pàtera de Tivissa o el cèlebre mosaic romà de les Tres Gràcies...

Una altra síntesi arqueològica de primer ordre la trobem a la seu de Girona on s'exposen, en el marc incomparable del monestir romànic de Sant Pere de Galligants, els materials arqueològics recuperats dels jaciments de les

comarques gironines. I els escenaris que aplega el MAC aquí no són pocs. El més destacat és la ciutat d'Empúries, on es pot veure l'antiga població grega i l'àgora i algunes de les parts principals de la ciutat romana, a més d'un museu que conté una peça emblemàtica: la magnífica estàtua de l'Esculapi.

La ciutat ibèrica de Puig de Sant Andreu d'Ullastret és visita obligada per als amants de d'aquesta època, considerada la més gran de Catalunya, i també ho són el castell i l'Església de Santa Maria d'Olèrdola per a tots aquells que tinguin curiositat per saber com eren les fortificacions del segle X, quan els senyors feudals lluitaven contra les tropes sarraïnes.

.....

www.mac.cat

40 | drassanes a la vista!

museu marítim, barcelona, barcelona

L'edifici de les Drassanes Reials de Barcelona va ser erigit com a arsenal de galeres al servei de la Corona d'Aragó. Després d'anys fent-hi treballs de restauració i prospeccions arqueològiques, aquest passat hivern han quedat finalment obertes al públic.

A més de poder apreciar l'espectacularitat de les seves arcades, a les Drassanes també es pot veure la rèplica de la galera reial de Joan d'Àustria, buc insígnia de la batalla de Lepant i que es va construir en aquest mateix edifici.

La visita es completa a les sales adjacents a l'edifici de les Drassanes, on es mostra l'exposició permanent del museu. Aquí s'expliquen els vincles de la ciutat de Barcelona amb el mar i les activitats marineres o el paper que va jugar la Corona d'Aragó en l'elaboració de les primeres cartes nàutiques. A més, també acull una col·lecció de maquetes, embarcacions originals i mascarons de proa dels segles XVIII i XIX, tan rellevants com el *Blanca Aurora* i el *Ninot*.

.....
 ⓘ www.mmb.cat

MMB

PEP HERRERO

41 | la melodia del passat que ressona en el present

museu de la música, barcelona, barcelona

Orpheus, el déu grec de la música i l'inventor de la lira, és també el nom que se li ha donat al passeig audiovisual que ens proposa fer aquest museu interactiu, en el qual es fa un recorregut per la història de la música a través de textos, imatges i sobretot melodies i sons instrumentals.

L'itinerari arrenca amb una introducció en l'abecé de la música i segueix amb la seva evolució històrica per explicar-nos quines melodies sonaven en l'època antiga, com es va inventar la polifonia, com es distingeix la música del barroc, del classicisme i del romanticisme, fins arribar als nous estils i aplicacions tècniques del segle XX.

Especialment destacades són les sales dedicades al que ara se'n diu música *world*, o del món: des de la percussió rítmica de l'Àfrica negra, fins als sons característiques que impregnen la música en el món islàmic i l'Àsia i Amèrica.

Però la visita no acaba aquí. El museu també exhibeix una selecció de més de cinc-cents instruments del seu fons, únic a l'Estat espanyol i format per més de mil sis-cents objectes de molt diverses procedències, tot i que abunden els provinents de la Península i els països europeus. D'entre aquests, remarquem les partitures d'Albéniz i Granados, els instruments de teclat i la col·lecció de guitarres.

Dues sales destacables més: la dels Músics Catalans, que ens transporta fins a la societat barcelonina del 1880 al 1950 per explicar-nos la relació entre els nostres avantpassats i la música, i la Sala dels Interactius, plena d'instruments i maquetes que conviden al visitant a participar de l'experiència musical en primera persona, i com no podia ser de cap altra manera, en viu i en directe.

.....
 ⓘ www.museumusica.bcn.cat

42 | quan catalunya estava al fons del mar

museu geològic del seminari, bar cel ona, bar cel onès

Aquest important centre d'investigació és famós, entre altres coses, per l'ingent volum de publicacions de la seva biblioteca, amb 13.000 títols, i per la seva col·lecció de 68.000 fòssils, la més important de l'Estat pel que fa a la paleontologia d'invertebrats, o el que és el mateix, de restes fòssils d'esponges, mol·luscs, coralls i altres espècies que van viure al nostre territori quan aquest estava enfonsat sota el mar.

Així, a les seves col·leccions hi trobem faunes triàsiques, és a dir,

provinents de la zona d'Alcover-Mont-ral, cretàiques de la regió del Montsec, i miocèniques, originàries de zones que van des de Montjuïc a Sant Pau d'Ordal. Però el més espectacular potser sigui un mastodont del miocè pràcticament complet. El museu va ser fundat el 1874 pel doctor i geòleg Jaume Almera, gràcies al qual es va poder confeccionar el mapa geològic de la província de Barcelona, a escala 1/100.000, publicat el 1887.

.....

i Amics del Museu Geològic:
<http://museugeologic.blogspot>.

43 | ret alls de tots els continents

museu etnològic, bar cel ona, bar cel onès

El culte als avantpassats és un dels elements més característics de les cultures africanes i de l'Amèrica precolombina i ens ha llegat una gran quantitat de màscares i tòtems. Al Museu Etnològic en tenen moltes de Guinea Equatorial, Gabon, Nigèria i també del Perú, Equador, Nicaragua, Costa Rica, Guatemala i Mèxic, de les quals impacten els caps dels enemics reduïts com a trofeu de guerra. Igualment espectacular és la col·lecció de catifes, joies i ceràmiques marroquines i les mostres d'art etiop i japonès.

Precisament, el continent asiàtic també té un paper destacat en el museu, sobretot pel que fa a les escultures religioses de les divinitats del panteó hinduista provinents de l'Índia, o als Budes provinents del Tibet i el Nepal. Força diferents són les joies i catifes afganeses o l'abundant col·lecció de peces provinents dels pobles tradicionals de les illes Filipines i dels aborígens australians i de Nova Guinea.

.....

i www.museuetnologic.bcn.es

44 | més que un club i que un museu

museu del futbol club barcelona, bar cel ona, bar cel onès

És possible que més d'un merengue i d'un perico s'hagin "convertit" després d'una visita que difícilment pot deixar indiferent ningú, no en va la visita al museu es defineix com una "Camp Nou Experience". I és que un hauria de ser de pedra per no emocionar-se davant les vitrines farcides de copes, amb especial rellevància als sis trofeus aconseguits el 2009.

Tampoc no hi falten les botes i samarretes d'alguns dels jugadors més emblemàtics dels diferents equips, fotografies, murals tàctils, bases de dades interactives on es parla de tots els partits, entrenadors, jugadors, resultats i competicions en què ha participat l'equip, plafons que expliquen gràficament totes les fites històriques que ha anat vivint el centenari club des de la seva fundació i també quins són els valors clau del seu projecte esportiu: catalanitat, universalitat, democràcia i compromís social.

Al final, tal com pertoca, arriba el colofó de la visita: qui no ha somniat mai en poder sortir a l'estadi pel túnel de vestidors tal com ho fan els jugadors? Quan sigueu fora no podreu anar al mig del camp, però sí sentireu la intensa olor de gespa recent tallada i us podreu acostar i fer una foto a l'àrea tècnica dels entrenadors. Per tot plegat, no és estrany que aquest sigui un dels museus més visitats al nostre país des de fa molts anys.

.....

i www.fcbarcelona.cat

el Palau Nacional
L'edifici que acull el Museu es va inaugurar el 1929 en motiu de l'Exposició Universal de Barcelona.

45 | un museu de rellevància mundial

museu nacional d'art de catalunya, barcelona, barcelonès

El fons d'art romànic del MNAC és un dels més prestigiosos del món, sobretot per la col·lecció de pintura mural dels segles XI al XIII provinent en gran part d'esglésies pirinenques i de la qual n'ha esdevingut tot un símbol el Crist en Majestat de l'absis de Sant Climent de Taüll. Igualment rellevants són les col·leccions d'art gòtic, que permeten observar la singular interpretació que es va fer a Catalunya dels corrents artístics europeus en un moment en què la Corona d'Aragó es trobava a l'epicentre de la política i l'economia mundials.

Ara bé, el MNAC no és un museu monogràfic medievalista. De fet, les seves col·leccions abasten totes les disciplines artístiques des de

l'edat mitjana i fins a mitjan segle XX, ja que el seu objectiu últim és el de fer un compendi de la història de l'art, posant com és lògic un especial èmfasi en el de casa nostra.

Pintors de renom internacional

Així, a més de les obres dels mestres de Taüll, de Sant Quirze de Pedret o del cèlebre Jaume Huguet, al MNAC és possible fer un recorregut pel panorama artístic català des de mitjan segle XIX i fins a la primera meitat del XX tot contemplant les grans obres mestres de pintors com Marià Fortuny (de qui enguany es commemora el seu 175è aniversari amb una exposició temporal), Ramon Casas, Santiago Rusiñol, Joaquim Vayreda, Ramon Martí i Alsina

i també els escultors Josep Llimona i Josep Clarà, entre molts d'altres. Per si no fos prou, el MNAC també exposa quadres, gravats, dibuixos o fotografies d'artistes de primera fila fora de l'àmbit català com El Greco, Zurbarán, Velázquez, Tintoretto, Cranach o Rubens

Igualment destacable és la col·lecció del Gabinet Numismàtic de Catalunya, amb un fons de més de 125.000 peces que aplega monedes provinents de tota la península Ibèrica, algunes d'elles tan singulars com les encunyades a l'Emporion del segle V aC, els denaris i asos ibers, les fabricades a Tarraco i Ilerda o peces visigòtiques i dels comtats catalans medievals.

.....

i www.mnac.cat

bar roc de luxe
El museu dedica diverses sales a l'esplèndida col·lecció d'escultures barroques que va compilar Frederic Marès.

GUILLERMO F. H.

46 | La col·lecció de les col·leccions

museu frederic marès, bar cel ona, bar cel onès

L'escultor Frederic Marès i Deulovol (1893-1991) va reunir al llarg de la seva vida una vasta col·lecció que denota l'amplitud dels seus interessos i gustos artístics. La mostra està clarament diferenciada en dues parts: la col·lecció escultòrica hispànica i el Gabinet del Col·leccionista.

A la primera, es poden contemplar escultures provinents principalment del territori peninsular, des de l'època preromana fins al segle XIX. En aquesta part, la més homogènia del museu, hi trobem multitud de talles medievals policromades i veritables obres mestres, com el relleu de *l'Aparició de Jesús als seus deixebles al mar*, procedent del Monestir de Sant Pere de Rodès.

La segona part del museu, el Gabinet del Col·leccionista, també conegut com el Museu Sentimental, acull milers d'objectes de la vida quotidiana des del segle XV al XIX i constitueix un fons documental insòlit dels costums i tradicions del nostre passat.

Ventalls, joguines, pipes i florerer

Hi ha la sala femenina, una de les més espectaculars, plena de ventalls, ombrel·les, agulles de cap, ampolletes de perfum i joies; la sala del fumador, la dels rellotges, la de la fotografia, la de les figuretes de pessebre, la de les joguines i diversions, plena de teatres i automats i jocs d'atzar, la dels treballs de forja, la sala de la fe i fins i tot la sala de les florerer de mol·luscs! Com es veu, la varietat dels objectes

que s'hi apleguen és sorprenent, tant pel testimoniatge que donen de determinats oficis antics com per la singularitat d'algunes de les col·leccions esmentades.

Una tercera part és l'Estudi-Biblioteca de Frederic Marès. L'espai es manté amb el seu mobiliari original i s'hi exposen objectes i records personals de l'artista, a més d'algunes de les seves obres escultòriques més significatives. També és possible veure alguns motlles de guix i esbossos de fang d'uns quants monuments que duen la firma del cèlebre escultor i que es troben emplaçats en alguns carrers de la ciutat. I quan acabeu la visita, no deixeu de visitar la romàntica cafeteria a l'aire lliure.

.....
i www.bcn.cat

47 | dissenys de tots els temps

museu del disseny de bar cel ona,
bar cel ona, bar cel onès

Des de fa mesos, les col·leccions del Museu Tèxtil i Indumentària, el Museu de Ceràmica, el Museu de les Arts Decoratives i el Gabinet de les Arts Gràfiques s'estan traslladant mica en mica a l'innovador edifici de la plaça de les Glòries que a partir de l'any vinent constituirà el nou Museu del Disseny. La varietat i singularitat de tot els seus fons el convertiran en un museu de referència a Europa. Hi haurà peces de disseny industrial i electrodomèstics emblemàtics i també bacines, carruatges, mobles, paper pintat, rellotges, tapissos i vidres des de l'edat mitjana i fins el segle XIX així com teixits i joies de totes les èpoques i estils, valuoses peces de ceràmica i nombrosos treballs relacionats amb les arts gràfiques.

De moment, per anar fent boca, ja podeu visitar, prèvia reserva, el recent restaurat pis-museu de la Casa Bloc, símbol de l'arquitectura racionalista barcelonina. La resta del museu està previst que quedi oberta al públic la primavera del 2014.

.....
i www.dhub-bcn.cat

D'HUB/L'ORDES JANSANA

DUCCIO MALAGAMBA

48 | un gran museu de flora, fauna i... sons de la natura

museu de ciències naturals , bar cel ona, bar cel ona

El Museu de Ciències Naturals és un dels equipaments culturals de la ciutat que recentment ha experimentat més canvis i novetats. Actualment, els seus quatre espais es troben repartits entre el parc de la Ciutadella, Montjuïc i el Fòrum.

A l'antic edifici de Geologia, a la Ciutadella, hi ha el Museu Martorell, mentre que a l'antic edifici de Zoologia hi ha el Laboratori de Natura al Castell dels Tres Dragons. A Montjuïc s'hi ubiquen el Jardí Botànic, centre de referència de la conservació de la flora mediterrània, i el Jardí Botànic Històric, que recentment ha reobert les seves instal·lacions al públic. Finalment, al Fòrum s'hi troba el Museu Blau, on s'hi allotgen les noves instal·lacions destinades a exposicions, tallers i conferències.

En total, les seves col·leccions comprenen uns tres milions d'espècimens entre plantes, líquens, fongs, animals dissecats, fòssils,

minerals i roques, i tenen especial rellevància aquells exemplars geològics i de flora i fauna més representatius del territori català i de la Mediterrània occidental.

Algunes de les col·leccions tenen una especial significació històrica, amb exemplars antics que daten des del segle XVII al XIX, mentre que d'altres tenen una especial rellevància científica i són de referència obligada en determinades recerques biològiques o botàniques. Així, les col·leccions de planta viva i de llavors del Jardí Botànic tenen com a objectiu conservar la biodiversitat de Catalunya i d'altres territoris de clima mediterrani, mentre que el Banc de Teixits de la col·lecció zoològica cada cop es fa servir més per extreure'n material genètic. I com a curiositat, cal no oblidar la Fonoteca Natura Sonora, que conté gravacions de sons de la natura.

.....
i www.bcn.cat

49 | superposició de barcelones

museu d'història de la ciutat, bar cel ona, bar cel onès

Les restes que hi ha sota la plaça del Rei són un dels principals conjunts monumentals d'aquest museu, ja que a través d'elles es pot apreciar una llarga seqüència històrica que ens transporta des de la Bàrcino romana fins a la Barchinona visigòtica. El Palau Reial, amb el magnífic Saló del Tinell, la Capella de Santa Àgata i el seu Retaule del Conestable, pintat el 1464 per Jaume Huguet, i la Casa Padellàs són altres visites destacables del MUHBA.

Però aquesta institució també vetlla per molts altres espais i monuments repartits per la ciutat, com les tres columnes que resten dempeus del Temple d'August, del segle I aC, amagades dins d'un edifici al cim de l'antic Mons Taber; les tombes, ares, esteles i cupes de la Via Sepulcral Romana que hi ha a la plaça Vila de Madrid; la luxosa domus romana de Sant Honorat; el Call jueu, Santa Caterina, el Monestir de Pedralbes, la Vil·la Joana de Verdaguer o el Refugi 307 de la guerra civil.

.....

i www.bcn.cat

MUSEU PICASSO, BARCELONA. FOTO: RONALD STALLARD

50 | les primeres obres de pablo picasso

museu picasso, bar cel ona, bar cel onès

El primer edifici de tots els que ocupa aquest museu al carrer Montcada va ser el Palau Aguilar, el pati del qual deu ser un dels més retratats de la ciutat de Barcelona. I és que el Museu Picasso és un dels més visitats de tot Catalunya, cosa ben lògica si tenim en compte que la col·lecció d'aquest museu aplega fins a tres mil sis-cents obres del cèlebre artista malagueny.

Tot i que oficialment el Museu es va crear l'any 1960, la seva història arrenca a la primèria del segle XX quan el mateix Picasso va cedir la seva primera obra a la ciutat de Barcelona el 1917: *l'Arlequí*. Aquest estret vincle entre el jove Picasso i Barcelona ha convertit el Museu en un espai de referència pel que fa a l'etapa de juventut del pintor, la que va des de l'inici del segle XX fins el 1917 i tot i que s'exposen algunes peces de ceràmica, gravats, dibuix i pintura més tardanes, com el conjunt de *Las*

Meninas, predominen les obres fetes durant aquesta etapa, que el museu ha subdividit cronològicament.

Així, l'itinerari ens mostra des de dibuixos infantils i retrats dels seus amics pintors d'*Els Quatre Gats* a la primèria del segle XX a pintures influïdes per l'impressionisme com *La nana* o *l'Espera (Margot)*. Després arriben les pintures de l'època blava, etapa que va durar del 1901 al 1904 i on es denota la influència de l'expressionisme alemany i el simbolisme francès. En són un bon exemple els *Desemparats*, *El Foll* i el *Retrat de Sebastià Junyent*.

De l'època rosa, la que representa el retorn de Picasso al classicisme, destaca el *Retrat de la Senyora Canals* i d'herència cubista cal no perdre's *l'Arlequí*, el *Retrat de Blanquita Suárez*, *El Passeig de Colom* o la cèlebre *Dona amb mantellina*.

.....

i www.museupicasso.bcn.cat

51 | La memòria d'una nació

museu d'història de catalunya, bar cel ona, bar cel onès

Proclamar la República des del balcó de la Generalitat amb Francesc Macià, asseure's a la barra d'un bar dels anys seixanta, trobar-se cara a cara amb l'arxiduc Carles d'Àustria, visitar un refugi de la guerra civil o entrar dins d'una escola republicana i una altra de franquista. Aquestes són algunes de les recreacions que es poden veure en aquest museu cabdal que permet passar una bona estona tot rememorant-ne els episodis clau de la nostra existència, des de la prehistòria i fins a l'entrada del segon mil·lenni.

L'exposició permanent està organitzada en vuit àmbits temàtics, cadascun dels quals reconstrueix un bocí de la complexa realitat de cada període històric, i comença al segon pis de

l'edifici. El primer àmbit, les arrels, abasta des dels temps més remots i fins a la relativament desconeguda ocupació musulmana del Principat durant el segle VIII.

com un au fènix

En el segon àmbit, el naixement d'una nació, s'explica l'organització dels comtats medievals i la importància de la pagesia, l'Església i el feudalisme com a vertebradors del territori. En aquest espai es pot veure una tenda de campanya de l'exèrcit de Jaume I, capelles i talles romàniques i maquetes de palaus de l'època.

A continuació ve l'àmbit dedicat a l'expansió de la Corona d'Aragó, el seu paper hegemònic a la Mediterrània i la consolidació de les institucions governamentals. Tot després.

arriba l'època vinculada a l'imperi de Carles d'Àustria i que abraça els segles XVII i XVIII o, dit d'una altra manera, de la guerra dels Segadors a la de Successió i les seves conseqüències.

La visita segueix amb l'esclat econòmic gràcies a la liberalització del comerç amb Amèrica i els reptes que va representar la guerra del Francès, l'arribada de la revolució industrial, l'aparició del carlisme i el republicanisme, el fenomen de la Renaixença, la Mancomunitat, la Segona República, l'esclat de la guerra civil, l'adveniment del franquisme i la transició. En acabar, no deixeu de pujar a la quarta planta per gaudir de les vistes de la terrassa sobre el port i Montjuïc.

.....
 ⓘ www.mhcat.cat

es Pleno r
 medieVal
 Una de les sales
 dedicades a l'edat
 mitjana, quan la
 Corona d'Aragó
 dominava la
 Mediterrània.

52 | La revolució industrial feta amb la força de l'aigua

museu industrial del ter , manlleu , os on a

Hi ha una abans i un després a la llera del riu Ter amb l'arribada de la industrialització el segle XIX. Les fàbriques com l'antiga filatura de cotó de Can Sanglas ho constaten. En aquest edifici hi perviuen tres espectaculars turbines de la darrerria del segle XIX, una de les quals continua en el seu lloc original sobre les mateixes aigües del riu. Les altres dues s'han desplaçat per permetre que el visitant pugui contemplar i entendre millor com l'aigua es transforma en energia productiva.

Les construccions mecàniques que es van inventar per aprofitar el corrent de l'aigua són, doncs, un dels eixos principals del museu. L'altre gran eix és el funcionament d'una fàbrica cotonera com Can Sanglas i en el qual es narren la relació de patrons i obreres, les diferents tasques que feien aquestes i com vivien tots plegats el seu dia a dia.

L'espai també acull el Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis. Perquè res d'això seria possible sense la natura.

.....
i www.mitmanlleu.org

53 | mil i u na idees fetes amb pell

museu de l'art de la pell, vic, os on a

Les col·leccions sovint fan badar la boca bé per la seva temàtica bé per la quantitat o qualitat de les peces que s'hi exposen. El Museu de l'Art de la Pell de Vic provoca tots dos efectes per ambdós motius. La devoció de l'adober Andreu Colomer pel seu ofici el va portar a col·leccionar al llarg de cinquanta anys més d'un miler de peces de pell d'arreu del món.

No tot era roba. Durant molts segles, la pell es va utilitzar pel mobiliari. Per exemple, per fabricar l'arquimesa o moble d'escriptori de les cases benestants del renaixement. Les mansions també presumien de parets decorades amb pell daurada o policromada, que s'aconseguia amb la tècnica del guadamassil, i que també s'emprava per revestir frontals d'altar o paravents. Però l'autèntica esplendor dels adobers va arribar amb el motlle, que va aconseguir fer abaratir els productes. La seu del museu és l'antic Convent del Carme, un edifici del segle XVIII que també va cedir a la Generalitat Andreu Colomer.

.....
i www.museuartpell.vic.cat

54 | benvin guts a can verd aguer

casa museu verd aguer , folguer oles , os on a

Cap fan deixaria escapar l'oportunitat de colar-se a la casa del seu ídol, i això també val per als àvids lectors de l'escriptor Jacint Verdaguer i Saló, nascut a Folgueroles el 17 de maig del 1845. La casa on va néixer i va passar bona part de la seva adolescència i joventut és avui un museu dedicat justament a la seva vida i obra. La imaginació vola: qui sap si fou a la cuina, mentre feia algun àpat, on va agafar forma alguna de les seves poesies primerenques? O potser va ser tancat en el despatx del soterrani on ara hi ha l'arxiu i la biblioteca, amb cinc-cents volums d'obres de Verdaguer, on va escriure alguns dels seus versos? No en va, aquí és on es troben dues taules del poeta i també una còpia del seu bressol.

Però més enllà d'aquestes parets, el museu també ens convida a recórrer els carrers i paisatges que va trepitjar un dels nostres poetes nacionals. Es tracta d'una ruta que recorre onze espais diferents, entre els quals destaquen algunes cases vinculades a la família Verdaguer, alguns espais religiosos on va romandre l'escriptor de petit o determinats paratges simbòlics que van inspirar en algun moment el poeta. També s'hi inclou un monument dedicat a aquest fill il·lustre de la Plana de Vic. De fet, si us perdeu per la font Trobada, aneu amb compte a no entrebancar-vos amb el torrent que dibuixa el seu nom. Un homenatge no pas de la natura, sinó del seu poble natal en motiu del centenari de la seva mort l'any 2002.

.....
i www.verdaguer.cat

JORDI VILA - ARXIU FV

JOAN M. DIAZ - MEV

55 | una síntesi de l'art medieval català

museu episcopal, vic, os on a

Procs museus d'Europa poden comparar les seves col·leccions amb les que conté el Museu Episcopal de Vic. Amb més de vint-i-nou mil peces, aquest espai atresora una de les millors mostres de l'art medieval del continent. Orfebreria, teixit, forja, vidre, ceràmica... Cap forma o estil de la història de l'art litúrgic i de les arts decoratives de Catalunya resta absent en aquest projecte inaugurat l'any 1891 per intel·lectuals i clergues de la capital d'Osona.

Per posar un exemple, ens fixarem en l'escultura en fusta de l'època romànica molt ben representada pel grup escultòric del davallament romànic de Santa Eulàlia d'Erill la Vall, tota una obra mestra de la imatgeria catalana del segle XII.

Tampoc són menors les peces d'altres èpoques, quan encara faltaven segles perquè aparegués el nom de Catalunya. En són exemples les estatuetses de Roma del segle I o el *Llibre dels Morts* egipci datat 1.000 anys aC, entre moltes altres relíquies.

En sortir del Museu (o abans d'entrar-hi), és imprescindible visitar la Catedral, just al costat, estretament vinculada a l'obra de Josep Maria Sert, considerat el millor pintor muralista de la seva època. La capella de la Pietat reuneix l'obra relacionada amb la primera i la segona decoració que Sert va fer per a la Catedral, i a l'Ajuntament s'hi poden veure l'obra *Les quatre estacions* i altres pintures de la decoració de la Catedral.

www.museuepiscopalvic.com

56 | el molí que fabrica paper

museu molí paperer, capellades, an oia

Les finestretes arrencades de la façana delaten que aquest edifici és un clar exemple de molí paperer català dels segles XVIII i XIX. És l'antic Molí de la Vila de Capellades, situat al costat d'una gran bassa d'aigua sobre una deu natural.

Si bé el paper s'assecava a les plantes superiors, la visita al museu se centra en els pisos inferiors. A la planta baixa, on abans hi vivia el propietari, s'hi troba l'exposició permanent sobre la història del paper, mentre que en el soterrani s'amaga l'engranatge que encara avui dia elabora paper fet a mà seguint el procés artesanal amb segles de tradició. La feina començava amb la tria de draps que, un cop fermentats i triturats, es convertien en pasta. Posteriorment s'hi afegia i s'hi extreia aigua, es premsava, s'estenia, s'encolava i setinava. És en aquest darrer pas quan intervé la roda hidràulica de calaixos, l'autèntic cor del molí que encara avui està en funcionament.

www.mmp-capellades.net

MMP

57 | art sacre i prehistòria

museu dioces À i comar cal de sol son a, so l so na, sols onès

El Palau Episcopal de l'arquitecte local Francesc Pons acull la fusió del l'antic Museu Diocesà de Solsona amb el Museu Etnològic del Solsonès. Fruit d'aquest matrimoni consumat el 1982, l'actual museu ofereix el millor de cadascun dels seus antecessors.

De la branca diocesana, el Museu ha heretat la segona col·lecció prehistòrica més important de Catalunya, resultat d'excavacions fetes no només del Solsonès, sinó també a les comarques de l'Alt Urgell i el Berguedà. El conjunt arqueològic abasta des del neolític fins al món iberoromà, amb objectes com vaixelles de taula, recipients ceràmics o pedres d'anells decorades.

La segona part de la mostra fa un exhaustiu repàs de l'emblemàtic art religiós català i ho fa a través de l'exposició de retaules i pintures bellíssimes del romànic i gòtic, així com alguns exemples barrocs i renaixentistes.

www.museusolsona.cat

ARXIU: MDCS

MUSEU DE MONTSERRAT

58 | obres mestres en una muntanya única

museu de montserra t, monistr ol de montserra t, Ba GEs

Després de la visita obligada a la Moreneta, els peregrins que fan cap fins a la muntanya sagrada poden fer una parada al Museu de Montserrat. Situat al subsòl de la plaça Gran del monestir, l'espai és un compendi d'obres d'art que traspassen la temàtica religiosa.

S'hi poden veure pintures realistes de Martí Alsina, modernistes de Rusiñol o Casas o impressionistes de Degas, Monet o Pissarro i que s'intercalen amb alguna altra que obra mestra de Pablo Picasso.

La varietat d'estils pictòrics arriba fins ben entrat el segle XX, però és en un espai independent on els exploradors troben les pintures més antigues, obra d'autors tan remarcables com Luis de Morales, El Greco o

Caravaggio. Bona part dels quadres d'aquesta secció provenen de les adquisicions dels Abats Antoni M. Marcet i Aureli M. Escarré.

En canvi, la col·lecció d'arqueologia del món antic es deu sobretot al llegat del monjo i aventurer Bonaventura Ubach. Es poden veure tauletes d'escriptura cuneïforme originàries de l'antiga Mesopotàmia, llànties de Pèrsia i una mòmia autèntica, i dos sarcòfags d'Egipte recopilats en els seus viatges que comparteixen avui l'espai batejat amb encert com l'Orient Bíblic, juntament amb el *Nigra Sum*, dedicat als canvis que s'han anat produint en la representació de la Mare de Déu de Montserrat.

www.museudemontserrat.com

59 | Quan adobar pell era un any de feina

museu de la pell i comarcal, igualada, anoia

Adobrar una pell implica una setmana de feina. Però abans de la industrialització, el procés comportava un any de penes i suors. L'adoberia de Cal Granotes d'Igualada conserva intacte aquest procés, que començava a la planta baixa, on la pell bovina es posava en remull, es pelava, descarnava i adobava, i acabava a la planta superior, on s'estenien, s'assecaven, s'estiraven i es polien.

A banda de l'adoberia, l'antiga fàbrica cotonera de Cal Boyer

completa el recorregut tèxtil del museu. Cal Granotes va funcionar fins l'arribada de la industrialització el 1917.

L'edifici es va convertir després en un magatzem, més tard en un garatge i, finalment, l'Ajuntament i la Generalitat van decidir convertir-lo en un museu per conservar la memòria d'un ofici que durant segles va ser emblema a la comarca de l'Anoia.

.....
 ⓘ www.mnactec.cat/museum/museu_de_la_pell_igualada_i_comarcal_de_anoia_es.htm

60 | La capit del barr roc català

museu comarcal de manresa, manresa, Ba GEs

El claustre del Col·legi de Sant Ignasi, actual seu del Museu Comarcal de Manresa, conserva el mateix aspecte que quan fou construït pels jesuïtes l'any 1750. Però el silenci que avui hi impera no ve imposat per l'entorn eclesiàstic, sinó per la magnificència de les obres que s'hi exposen.

Un clar exemple és la col·lecció de talles policromades, obra d'escultors de l'escola dels Sunyer, els Padró o els Generes, amb un retaule de l'església del Carme com a màxim exponent, així com una col·lecció de ceràmica medieval. El Col·legi també té un espai per a l'arqueologia, amb objectes que van des del neolític fins l'època romana, i permet fer un passeig per cadascuna de les tendències que van marcar l'art religiós entre els segles X i XVI. Igualment, s'hi exposa un mostrari de l'art modern i contemporani, amb noms com Josep Dalmau, Ramon Casas, Antoni Vila Arrufat i Josep Maria Subirachs.

.....
 ⓘ www.museudemansresa.cat

61 | experiència sota terra

museu de les mines de cerçs, cerçs, BERGUEDÀ

Les mateixes vagonetes que extreien el carbó de la colònia minera de Cerçs són les que avui transporten els visitants del Museu de les Mines. El viatge a les entranyes de la terra a través d'una galeria de 450 metres suposa només l'inici d'un recorregut especialment pensat perquè el visitant acabi tant sí com no posant-se en la pell dels soferts miners que la van habitar des de la darrerria del segle XIX i fins el 1961. Això sí, sense patir el cansament de dotze hores d'intens i ininterromput treball físic o el neguit per una possible explosió de gas, dues de les moltes informacions que un audiovisual s'encarrega de recordar-nos.

A més de la visita a la mina que porta per nom Sant Romà, el Museu també permet conèixer com vivien les famílies dels treballadors. Un edifici, *El Hogar del Minero*, construït amb les runes de la mateixa explotació, concentrava totes les activitats econòmiques i socials de l'època, tals com aules, biblioteca, cafeteria, barberia o cinema, mentre que l'església i la cantina gaudien del seu espai diferenciat. A més de dura, la vida del miner tampoc presumia de longevitat. La majoria dels treballadors morien poc abans o després del complir els quaranta anys, com a conseqüència de la inhalació del polsim que lentament els cremava els pulmons. Avui ja no hi queda cap miner a la muntanya, però sí la seva empremta, que perdura en forma de museu.

.....
 ⓘ www.mmcercs.cat

62 | el cim de l'univers dalinià

Teatre-museu da Lí, Figueres, al temps

Salvador Dalí va triar les runes de l'antic museu de Figueres, reduït a la seva estructura més bàsica per un incendi a finals de la Guerra Civil, com a lloc del seu futur Teatre-Museu per tres raons: "La primera, perquè sóc un pintor eminentment teatral; la segona, perquè el teatre és just davant de l'església on vaig ser batejat; i la tercera, perquè va ser precisament a la sala del vestibul del teatre on vaig exposar la meua primera mostra de pintura".

El pintor surrealista per excel·lència va dedicar una dècada a concebre i dissenyar l'edifici que avui conté la majoria de les seves obres més destacades, com *Port d'Alguer* (1924), *Autoretrat tou amb bacó fregit* (1941),

Poesia d'Amèrica-Els atletes còsmics (1943), *Leda atòmica* (1949), *L'apoteosi del dòlar* (1965) o *Aurora, migdia, capvespre i crepuscle* (1979). Com es pot observar, cap etapa creativa queda al calaix.

un edifici dalinià

La cúpula que corona l'edifici, una idea de Salvador Dalí, s'ha convertit en el símbol de la ciutat i en l'emblema del museu, que està dividit en tres espais. El primer el forma el vell teatre municipal incendiat; el segon, un grup de sales, resultat de les progressives ampliacions del Teatre-Museu, amb poca o gens intervenció personal de Dalí; i la tercera és on s'exposen les joies d'or i pedres precioses i

27 dibuixos i pintures sobre paper que Salvador Dalí va realitzar per dissenyar-les. També hi ha joies a la tomba de Dalí, i és que d'ençà de la seva mort, el 1989, les seves restes descansen a la cripta que hi ha al centre del museu.

Però el passeig per l'univers dalinià seria incomplet sense dues visites més. Una, al castell de Púbol, al municipi de la Pera, que va ser la residència de Dalí durant els anys 70 i és on hi ha el mausoleu de Gala. Val la pena veure els jardins, amb els típics elefants de potes primes. El segon lloc és la casa de Portlligat, indispensable per aquell que vulgui endinsar-se en la intimitat més quotidiana de l'artista.

.....

www.salvador-dali.org/museus/figueres

FUNDACIÓ GALA - SALVADOR DALÍ

triumf vira t
El Teatre-Museu de Figueres, el castell de Púbol i la casa de Portlligat són els tres espais daliniàns imprescindibles.

63 | el passat de Banyoles en un sol punt

museu ar queològic comar cal,
Bany oLes, pl ad e l'e stany

JOSEP CASANOVA

Què tenen en comú un tigre amb dents de sabre, un cavernícola i un clergue de l'edat mitjana? Si vivien a prop del llac natural més gran de Catalunya, possiblement hauran acabat al Museu Arqueològic de Banyoles. Situat a l'edifici gòtic de la Pia Almoina, el museu acull les troballes dels jaciments arqueològics de la comarca. I és clar, hi ha descobriments de totes les èpoques.

Perquè ningú es perdi en el temps, el museu està dividit en tres grans períodes. La primera sala està dedicada a la paleontologia, amb restes de mastodonts, rinoceronts i elefants amb milions d'anys d'antiguitat.

La segona secció és la de la prehistòria, quan apareixen els primers grups humans de caçadors i recol·lectors, i compta amb la mandíbula humana més antiga descoberta a Catalunya. I la darrera comprèn l'etapa medieval-moderna, en què es destaca el creixement urbà i l'evolució social i econòmica, primer de la mà d'ibers i romans, i molt més tard de la societat medieval.

.....
www.museusdebanyoles.cat

64 | un retrat de la catalunya pairal

museu eTnogrà Fic, rip oLL, rip ollès

Ni tots els catalans duïen barretina, ni totes les barretines eren iguals. El Museu Etnogràfic de Ripoll exposa una clara radiografia de les tradicions i costums dels seus habitants al llarg de les diferents èpoques històriques, així com una col·lecció de barretines de diverses formes i colors. Ara bé, si es tracta de classificar els catalans de cada període, la millor manera de fer-ho és a través dels seus oficis. Com a la resta de Catalunya, la pagesia i la ramaderia foren les formes més comunes de guanyar-se la vida fins a l'arribada de la industrialització. També en aquest apartat Ripoll va seguir l'estela del país, amb el tèxtil com a pilar de l'economia. Però no va ser l'únic. Un segon pilar els va fer més singulars: la metal·lúrgia.

El ferro fou font de treball des d'antic. S'extreia de les fargues i l'empraven artesans com clavetaires, ferrers i armers. De fet, les armes de foc portàtils representen durant els segles XVII i XVIII una de les indústries més prestigioses de la població, tant per quantitat com per qualitat. El seu èxit les va dur arreu del món, a escenaris com París, Sant Petersburg, Chicago o Sud-àfrica. I evidentment, al Museu Etnogràfic de Ripoll.

.....
www.museuderipoll.org

65 | museu, fàbrica i molí

ecomuseu- Farinera , cas TeLLó d'empúries , al t empord à

Un avi diria que és un molí, un pare que és una fàbrica i un fill que és un museu. Cap s'equivocaria. És l'evolució que ha seguit l'Ecomuseu-Farinera de Castelló d'Empúries i que avui en dia realitza els tres papers.

Com a museu, conserva el patrimoni fariner de la vila. Com a fàbrica, s'ha posat en marxa un projecte per recuperar l'ús de la turbina per generar energia. I com a molí, elabora un pa artesanal a partir de blats tradicionals. A més, el nom d'Ecomuseu no és gratuït: el rec del molí recorre cinc quilòmetres de camps i horts i contribueix a la preservació paisatgística del territori. El recorregut es pot fer a peu: des de la Farinera fins al Pont de la Mercè, que s'eleva per sobre de l'antic fossar medieval.

.....
www.ecomuseu-farinera.org

T. LLORENS

66 | Tanca els ulls i escolta els teus orígens

museu de La mediterrània,
Torre de Montgrí, baix empordà

La remor del mar sorprèn a l'interior de la casa pairal de Can Quintana, seu del Museu de la Mediterrània. Serà el primer de molts altres sons, dissenyats per ser els guies del nostre recorregut.

Només començar, la frescor del vent i el bramul de les onades ens introdueixen als paisatges de la Mediterrània, amb escenaris com les Illes Medes o el Massís del Montgrí i la fauna que els integren. Una terra verge, és clar, fins l'aparició de l'ésser humà, quan els

sons es tornen més complexos. Clac, clac! Xoquen dues pedres dels primers pobladors, crepita el foc i, de cop i volta, ja escoltem músiques i cançons que expliquen històries del mar.

Aquest concert pels sentits no distreu el cervell. El museu també convida a pensar sobre la nostra societat, inequívocament marcada pel mar que la banya. Un mar de ponts entre cultures, però també de conflictes irresoluts.

.....
i www.museudelamediterrania.cat

67 | el poble que mira cap al mar

museu de Llor de Mar, Llor de Mar, la selva

Abans que l'home s'enlairés, el mar acaparava els somiadors. I pocs indrets de Catalunya foren tant prolífics a generar-ne com Llor de Mar. Com es construïen els vaixells? Quins materials i eines es feien servir? Com es finançaven les expedicions? Quina era la jerarquia a bord? El visitant del Museu del Mar trobarà les respostes a aquestes preguntes mentre observa en detall les maquetes d'embarcacions i els retrats d'alguns dels més il·lustres navegants. Un passat que alguns recorden amb anhel.

A partir de l'any 1869, l'activitat marítima entra en una crisi lenta i gradual, però Llor mai no va abandonar-la del tot. D'aquesta manera, la visita al museu es pot complementar amb un magnífic passeig a l'aire lliure per llocs tan emblemàtics com els jardins de Santa Clotilde, el castell de Sant Joan, la masia de Can Saragossa o el poblat ibèric de Puig de Castellet, entre d'altres.

.....
i www.museuscostabrava.cat

68 | els surors a casa

museu del Suro, Palafrugell, baix empordà

Des del 29 de juny del 2012, el Museu del Suro de Palafrugell compta amb un nou objecte d'exposició: el mateix edifici on està instal·lat i que es coneix com Can Mario. La història d'aquesta fàbrica es remunta a l'any 1900, quan el català Joan Miquel i els alemanys Enric Vincke i Paul Meyer van decidir crear el seu propi negoci surer. Set anys després, la seva empresa ja tenia més de mil treballadors i produïa un milió de taps diaris. Un èxit en majúscules.

Al llarg del segle XX, l'empresa va sobreviure a les dues guerres mundials i a la Guerra Civil Espanyola, fins a la seva extinció comercial l'any 1980. La petjada, però, ja era massa profunda per caure en l'oblit. El sector del suro arrelà amb força al territori, fins al punt de que la major part de les col·leccions del museu són donacions dels empresaris surers de la comarca.

A través de textos, fotografies i audiovisuals, el museu ens presenta l'alzina surera, ens mostra el dia a dia dels treballadors que fabricaven taps, discs o paper, i ens convida a fer una excursió pels boscos que són la raó de ser de l'activitat. Un d'ells és la sureda de Llofríu, on descobrim les singularitats del bosc mediterrani, la feina dels peladors i les eines que utilitzaven. Per a les escoles també s'ofereix una escapada al conjunt monumental de Sant Sebastià de la Guarda, des d'un jaciment ibèric fins al far de la muntanya, en què s'expliquen els usos del territori al llarg de 2.600 anys d'ocupació.

.....
i www.museudelsuro.cat

MUSEU ETNOLÒGIC DEL MONTSENY

69 | històries dels primers pobladors del montseny

museu eTnològic deL monTseny, ar Búcies, la sel va

Si algú diu en veu alta la paraula Montseny, en què pensaries? En boscos, evidentment; o en excursions a peu o en bicicleta, potser; o, en els casos més extrems, en bolets i tritons que s'han fet famosos per habitar-hi. El que gairebé no passa pel cap de ningú són les històries dels humans que el van colonitzar. Perquè aquest massís és natura, però també font de llegendes populars.

El Museu Etnològic del Montseny mira primer de tot enrere per parlar-nos dels primers pobladors. La seva expansió arriba a un punt àlgid durant l'edat mitjana, amb el castell de Montsoriu, la fortalesa gòtica més important de Catalunya, com a màxim exponent. La història d'aquesta construcció es

pot contemplar en un audiovisual, així com una altra projecció que repassa el món imaginari i màgic de la muntanya.

El món més real l'aporta un altre repàs, en aquest cas de les tradicions de les societats a les quals el Montseny abastia de tot el que poguessin necessitar. Agricultura, activitats forestals o oficis tradicionals necessaris en tot assentament, taverna inclosa, eren el dia a dia de molts dels seus pobladors.

Encara que avui en dia el Montseny conserva el seu to verd, tampoc no va escapar de la industrialització, sobretot amb els vehicles que permetien accedir al cim amb facilitat. Un costum que a molts els sonarà.

.....

i www.museuetnologicmontseny.org

70 | sense sal no hi ha anxova

museu de L'anxova i de La sa L, L'escala, al t empordà

Les anxoves no serien el que són sense la sal. En aquest poble de l'Alt Empordà porten des del segle XVI pescant-les i salant-les, i el museu és un homenatge a aquest mode de vida.

Abans de parlar d'aquest peix blau, els primers continguts del museu tracten sobre la sal: quants tipus n'hi ha, com s'utilitza per conservar aliments, etc. I quan comencem a salivar és quan arriba el torn de l'anxova. Els vaixells de pesca de l'Escala, com el que podem veure recreat en el museu, salvaven a la mar amb sardinals, una mena de xarxes específicament dissenyades per atrapar sardines i peixos de dimensions similars. Anys després, la tècnica es va perfeccionar i ho feren amb les xarxes teranyines, però fos com fos, tot acabava a subhasta.

Finalment, anxova i sal s'uneixen en un procés conegut com salaó. El resultat és ben conegut per tots nosaltres.

.....

i www.anxova-sal.cat

MIQUEL BATALER

sala de la ciència
Aquesta sala està dedicada als avenços cartogràfics i mèdics de jueus que vivien a la Corona D'Aragó.

ANOL RESCLOSA

71 | el llegat dels jueus del principat

museu d'història dels jueus, girona, gironès

Menahem Ben Ya'qob Ibn Saruq, Abraham Bar Hiyya, Mossé Ben Nahman. Són noms amb una biografia il·lustre que actualment s'ensenya a les escoles d'Israel. En canvi, són pràcticament desconeguts a la seva terra natal: Catalunya.

Per preservar i difondre la decisiva aportació de la comunitat jueva a les ciències i la cultura, el Museu d'Història dels Jueus ha recopilat una infinitat d'exemples i anècdotes que donen una idea de la vida jueva durant l'edat mitjana al nostre país. A Girona, les primeres famílies van arribar-hi al segle IX i a poc a poc van formar els calls o barris amb muralles i portes pròpies. Un poble refugiat en l'artesanía, el comerç i el préstec monetari com a principals ocupacions.

Els jueus gironins realitzaven les oracions i els rituals religiosos en dues sinagogues. El matrimoni, el ritual de purificació i la lectura del Rotlle de la Torà, la llei principal del judaisme, es realitzaven en aquests temples, fins que a finals del segle XV l'acte d'expulsió els obliga a vendre-les als canonges de la catedral. El museu conserva el document amb el qual es va rubricar l'acord forçat, així com diversos pergamins litúrgics i un gravat en pedra amb un text que crida els fidels a seguir els manaments jueus.

els fills de Jahvè

Malgrat el menyspreu que sovint patien els jueus com a minoria respecte els cristians, el cert és que les relacions comercials entre

les dues comunitats eren fluides i fructíferes. La diàspora o dispersió dels jueus fora de Jerusalem sense perdre la seva identitat va afavorir el seu paper d'intermediaris internacionals. A qualsevol població important, sempre hi havia una comunitat jueva disposada a obrir les portes als seus compatriotes. Però a partir del segle XV tot canvia. La inquisició persegueix qualsevol heretgia i obliga els jueus a convertir-se al cristianisme. D'aquí prové el costum tan català de menjar embotit: menjar carn de porc per evitar ser sospitosos de ser jueu.

Malgrat tot, l'herència científica, literària i filosòfica dels jueus catalans ha sobreviscut. I també els seus noms, recordats en el museu.

.....
i www.girona.cat/call/cat

72 | per a l'infant que duem dins

museu de L. Jogue T de ca Ta Lunya, Figueres, al t empord à

No cal ser un nen per passar-s'ho d'allò més bé al Museu del Joguet. La impressionant Torre Eiffel de l'entrada, construïda amb peces de Meccano, s'encarrega de transportar-nos a un món d'innocència, en què jugar és l'únic que importa. La llista de joguines que ens inciten a fer aquest viatge és extensa: més de 4.000, amb una varietat per acontentar tots els gustos.

Us agraden els jocs a l'aire lliure? El Museu del Joguet té bicicletes, patinets, baldufes, bitlles i tricicles. Preferiu els jocs domèstics? Hi ha nines mítiques com les pepes, teatres de guinyols i titelles i jocs de màgia. A més, cada joguina amaga una història al darrera i algunes van pertànyer a noms il·lustres de Joan Brossa a Ernest Lluch

.....
 ⓘ www.mjc.cat

73 | i del fang nasqué el món

Terra coTTa. museu de Terrissa i ceràmica indusTria L, La Bisbal d'empordà, baix empordà

Si la tassa amb que preneu té, cafè o llet és de la Bisbal d'Empordà, segur que d'aquí uns anys serà una peça de col·leccionista. El talent ceramista d'aquesta població ha passat de generació en generació fins a l'actualitat, i el Terracotta dona fe d'aquest testimoni mil·lenari. D'una banda ho fa amb més de 8.000 objectes. Peces de ceràmica però també eines i estris que van batejar estils com la rajoleria, la terrissa, la ceràmica decorada o de revestiment. I de l'altra, ho fa amb el propi edifici, una antiga fàbrica de ceràmica que va ser fundada l'any 1928 i que ha esdevingut tot un temple per poder rendir culte a aquest art de donar forma i ànima a l'argila.

.....
 ⓘ www.labisbal.cat

74 | vestir sants... i fer-los!

museu de Ls san Ts, oLoT, la garr otxa

A Olot hi ha set tallers i 100 treballadors que es guanyen el pa fabricant símbols religiosos. El primer el van fundar al 1880 Joaquim Vayreda, Josep Berga i Valentí Carrera per donar una sortida laboral als alumnes de l'Escola Pública de Dibuix del municipi. I allà on van iniciar la seva empresa és on avui hi ha el Museu dels Sants.

El centre recrea aquest taller en plena ebullició d'activitat. Les imatges es fabricaven amb un motlle i pasta de fusta,

a partir de models originals d'escultors reconeguts. El procés no desdenyava els detalls. Els ulls de vidre, decorats artesanalment amb pintura a l'oli, sanefes i daurats, es feien segons les pautes del Saint-Sulpice de París. El resultat es pot apreciar en la col·lecció d'imatges de sants i passos de Setmana Santa i figures de pessebre. Totes confeccionades tant pels antics tallers com pels que perduren.

.....
 ⓘ www.museusants.cat

75 | màgia empordanesa

museu de L'empordà, Figueres, al t empordà

MUSEU DE L'EMPORDÀ

El Museu de l'Empordà té en tanta estima els autors empordanesos que els reserva la planta amb les millors vistes. Al tercer pis hi trobem artistes de la comarca dels segles XIX i XX, com Josep Blanquet, Eusebi de Puig i Marià Baig, i altres de contemporanis, com Joan Padern o Moisès Sidrach.

Però per arribar a ells, abans cal ampliar el focus. Els veïns del segon pis són sobretot pintors i escultors de la resta de Catalunya, a saber, com Antoni Caba, Ramon Casas o Josep Dunyach, però també es compta amb la presència de donacions del Museu del Prado, com Rafael Mengs o Juan de Arellano, entre d'altres. Finalment, la planta baixa d'aquest immoble l'ocupen un conglomerat d'artistes de totes les èpoques. De l'edat mitjana és imperdonable passar de llarg els materials de Sant Pere de Rodes, especialment el fust de columna amb decoració figurada atribuït al Mestre de Casbestany. Una invitació en si mateixa a creuar el portal.

.....
 ⓘ www.museuemporda.org

76 | L'intens passat de la capital del nord

museu d'història de Girona, Girona, gironès

Les ciutats, com les persones, recorden el passat per entendre el present i construir el futur. La mirada enrere de Girona comença amb els primers pobladors a la llera del riu Onyar i evoluciona fins a la ciutat que avui corona la silueta de la catedral.

Una de les primeres impressions que deixa el museu és que la història de Girona és una muntanya russa plena de punts àlgids i moments decadents. Entre els punts àlgids hi trobarem l'establiment de l'assentament romà de Gerunda, la coronació

com a segona ciutat de Catalunya en nombre de població durant l'edat mitjana i com a nucli cultural durant el primer terç del segle XX, i els resultats de les primeres eleccions municipals, que van confirmar el trencament amb la dictadura franquista. La decadència, en canvi, s'assentà entre els segles XVI i XVIII, en què la ciutat perdé la seva essència, i també després de la Guerra del Francès, amb la pèrdua de la meitat de la població. Alts i baixos que ens faran entendre Girona.

.....
 ⓘ www.girona.cat/museuhistoria

77 | el poble que atreu artistes

museu municipal, Tossa de Mar, català

Tossa de Mar espero que mai canviï. La frase la podria pronunciar qualsevol que trepitgi aquesta població, però un dels primers a fer-la cèlebre va ser el pintor canadenc Eric Goldberg. Com ell, artistes internacionals com Marc Chagall, André Masson o Georges Bataille van fer de Tossa la seva font d'inspiració durant els anys 30.

Com tantes altres coses, la Guerra Civil va acabar amb aquesta fructífera etapa artística, però abans un grup d'intel·lectuals va fundar el Museu Municipal per deixar constància d'aquest moviment. A dia d'avui, el museu acull algunes de les obres dels artistes que van residir a Tossa, així com restes arqueològiques procedents del jaciment de la vila romana dels Ametllers.

Els fundadors també van escollir l'edifici més noble per al museu: la Casa Falguera, un edifici del segle XIV on hi vivia el representant del senyor feudal de Tossa, l'abat de Ripoll.

.....
 ⓘ www.tossademar.com/museu

78 | la creu senyala el tresor

Tresor de la Catedral, Girona, gironès

Enlloc existeix un Tapis de la Creació com a la catedral de Girona. Literalment. L'obra és única en el seu gènere i en la seva època. La imatge, que data del segle XII, és un brodat amb fil de llana de colors sobre sarja de lli, un tipus de lligament esglaonat que els puntaires apreciarien especialment. El tapis representa Crist entronitzat, al voltant del qual giren els principals capítols del Gènesi, com la creació del firmament, dels animals i d'Adam i Eva.

Però una joia no fa un tresor. La col·lecció d'art sacre i litúrgic de la catedral ofereix altres elements destacats, com dos còdexs o llibres escrits a mà: la Bíblia de Carles V del segle XV i el Beatus de Girona de l'any 975, aquest últim un dels millors exemplars existents. I la llista continua: una marededéu romànica de fusta del segle XII que conserva senyals d'un recobriment d'or i plata; el retaule de Santa Elena, amb algunes de les imatges més realistes d'aquest tipus d'obra; una arqueta o cofre àrab d'Hixem II, d'argent daurat i niquelat; una escultura pintada del sobirà de la Corona d'Aragó Pere III el Cerimoniós; i una col·lecció d'indumentària per a oficis religiosos, amb un coixí de vellut de seda trobat al sepulcre del comte Ramon Berenguer II com a peça més antiga.

La visita al tresor de la catedral de Girona es pot completar amb un passeig per l'interior del propi temple, un itinerari que al mateix temps permet reconstruir les etapes d'edificació de la catedral.

.....
 ⓘ www.catedraldegirona.org/visita

GUSTAVO A. T. MENDOZA

JOSEP CURTO

79 | Tot un regne animal amb vistes a l'estany

museu darder . espai d'interpretació de l'estany, Banyoles, Pla de l'estany

Durant molts anys, el Museu Darder va ser famós per la figura d'un nadiu de Botswana. Avui aquest home reposa a la seva terra natal, sense que això hagi fet perdre categoria a un dels museus més antics de Catalunya, en concret, del 1916.

D'una banda, el museu exposa la col·lecció d'història natural del veterinari Francesc Darder. La mostra, amb un bestiar extens i variat, amb cocodrils, micos, àlgues o porcs senglars entre altres espècies, permet entendre i recrear la visió que al segle XIX i principis del XX es tenia de les ciències naturals. De fet, l'origen de les donacions de moltes peces és desconegut, un fet habitual en molts museus antics.

D'altra banda, el museu també és un centre d'interpretació del fenomen hidrogeològic de la conca lacustre de l'estany de Banyoles. L'aigua n'és l'espina dorsal, des que es precipita a l'alta Garrotxa fins que desemboca a l'estany, amb estanyols, brolladors i fonts com a senyals del seu pas per la comarca.

Amb la incorporació a l'exposició permanent de l'Espai d'Interpretació de l'Estany s'evidencia que una de les prioritats del Museu Darder és donar a conèixer la biodiversitat, tant la del Pla de l'Estany com de la resta del planeta. Per això organitza de forma continuada tallers i conferències relacionats amb la natura.

.....
www.museusdebanyoles.cat

80 | quan el peix pica l'ham

el cau de La Costa Brava . museu de La pesca, Palamós, baix empordà

La mar és gran, però no es pesca a qualsevol lloc. Cal conèixer on són els caladors i, és clar, un port com el de Palamós. És en aquest moll pesquer on es troba el Museu de la Pesca, un lloc on s'aprèn tot sobre aquest ofici. D'entrada sabrem que les espècies que acaben a les bodegues de càrrega dels vaixells són només una part de la diversitat biològica de la Mediterrània. També que la professió de pescador no és l'única d'aquest món, que també es necessita del mestre veler, del mecànic, del boter i del corder, entre altres. I com els mètodes de pesca han evolucionat, des dels més rudimentaris d'antany als més sofisticats d'avui dia.

A més, el Museu conserva aparells utilitzats en la navegació, eines emprades en la construcció i la reparació d'embarcacions, i objectes de la vida quotidiana de la gent del mar, algunes de les quals encara veiem fora del museu.

.....
www.museudelapesca.org

MUSEU DE LA PESCA - AJUNTAMENT DE PALAMOS

81 | homenatge a l'artista de la ceràmica

museu municipal Josep Aragay, Breda, la selva

Parlar del Museu Municipal de Breda és parlar de l'artista Josep Aragay i Blanchart. Nascut a Barcelona el 1889, aquest pintor, ceramista i teòric de l'art català va establir el seu taller a Breda l'any 1925, va estar de sempre lligat a Breda, en el que va significar un retorn a la vila natal de la seva mare.

Aragay va saber compaginar durant la seva vida la pintura, la literatura i la decoració estretament lligada a la ceràmica, ofici al que es dedicà en cos i ànima fins a la seva mort l'any 1973. Un any després, el poble inaugurava aquest museu com a forma d'homenatge, un espai on regna la senzillesa, amb l'art d'Aragay convivint de manera harmoniosa amb l'entorn arquitectònic, la primitiva església parroquial de Santa Maria, del segle XII, de la qual en resten l'absis romànic i el creuer.

.....
 ⓘ www.laselvaturisme.com/ca/directori/museo-municipal-de-breda-josep-aragay

MUSEU D'ART DE GIRONA - ADI - RAFAEL BOSCH

82 | L'art de les comarques de girona

museu d'art de girona, Girona, Gironès

Bona part de les peces artístiques que ornamentaven les sales de Sant Pere de Rodes, Sant Vicenç de Besalú, Sant Miquel de Cruilles o Sant Joan de les Fonts es troben ara al Museu d'Art de Girona. Una concentració de monuments medievals que l'erigeix en la tercera col·lecció d'art romànic i gòtic més important del nostre país.

Així, l'ara portàtil del monestir empordanès de Sant Pere de Rodes és una de les peces més destacades d'una col·lecció en la qual no hi falten retaules gòtics fets pels coneguts mestres d'Olot i Canapost, marededéus romàniques o unes singulars taules de vitrallers. Ara bé, el fons del museu, que conté unes vuit mil cinc-cents peces, no es limita

exclusivament al període medieval, sinó que abasta ben bé fins a ben entrat el segle XX i és un bon compendi de tot el que ha donat de si l'art gironí a través de les diferents èpoques i estils artístics: renaixement, barroc, noucentisme, modernisme i avantguardes contemporànies.

La seu del museu, l'antic Palau Episcopal de la ciutat, és una obra d'art en si mateixa, amb elements arquitectònics propis de cada època que van del segle XII al XVI. Igualment, val molt la pena fer un cop d'ull a la farmàcia de l'Hospital de Santa Caterina, construïda al segle XVII i en la qual encara es pot distingir la part del laboratori on es feien els medicaments.

.....
 ⓘ www.museuart.com

83 | silenci, llums, càmera i... acció!

museu del cinema. col·lecció Tomàs Mallol, girona, gironès

La història del cinema no podia ser altra cosa que digna de pel·lícula. El Museu del Cinema neix el 1994 amb l'adquisició, per part de l'Ajuntament de Girona, de la Col·lecció Tomàs Mallol d'objectes cinematogràfics i precinematogràfics. Va ser el primer de la seva especialitat a l'Estat i és comparable en qualitat als seus homòlegs europeus. L'itinerari recorda els primers intents per projectar imatges, amb les ombres xineses com a campiones absolutes fins

l'arribada de la càmera obscura. A partir d'aquí, la sofisticació fou qüestió de temps, fins que un dia els germans Lumière van inventar el cinematògraf i fascinaren el món sencer.

El museu recull mil i un objectes d'aquesta evolució, i també va més enllà fins als nostres dies: la introducció de la màgia amb Georges Méliès, la reformulació amb l'invent de la televisió i el naixement de les primeres estrelles del cinema.

.....
 ⓘ www.museudelcinema.cat

84 | quadres entre volcans

museu de La Garr oTxa, oLOT, la garr otxa

El paisatge volcànic d'Olot va inspirar la creació, a finals del segle XVIII, de l'Escola Pública de Dibuix i, més en detall, de l'Escola Paisatgística dels germans Joaquim i Marià Vayreda i Josep Berga i Boix. La seva tècnica va influenciar les generacions d'artistes posteriors i, avui, compta amb l'espai més destacat al Museu Comarcal de la Garrotxa.

Les exposicions permanents s'encarreguen de mostrar l'evolució històrica de la comarca des del segle XVII fins als nostres dies. Com a bon museu comarcal, això es fa amb autors locals, com els escultors d'Olot Miquel Blay i Josep Clarà. Però com a museu d'art no deixa de banda els artistes forans, amb Ramon Casas al capdavant i el seu quadre *La càrrega*, una de les obres més emblemàtiques de l'art català.

El Museu Comarcal d'Olot és una de les tres seccions del Museu Nacional d'Art de Catalunya. Tot una garantia del valor patrimonial de la seva col·lecció.

.....
 ⓘ www.mnac.cat/museus/mus_garrotxa.jsp

85 | un museu dins d'un monestir

museu d'història de La ciutat, san T Feliu de Guíxols, baix empordà

Els noms de Guíxols i Sant Feliu no sempre han estat units. Com tantes altres coses, la seva conjunció és fruit de la història. La d'aquesta ciutat comença quan els primers pobladors ibèrics van instal·lar-se a la Punta dels Guíxols per a la seva posició defensiva. Més endavant, el seu lloc fou ocupat pels romans, que van establir-se a la plana sense abandonar mai l'assentament dels seus antecessors. El que segurament no preveïen els seus habitants és que d'aquí provindria el principal fons del Museu d'Història de la Ciutat.

L'altre protagonista necessari pel naixement del nom de la vila fou la fundació del monestir benedictí a principis del segle X. Aquest espai de culte va néixer sota la devoció a Sant Feliu, un màrtir cristià que fou llançat des de la Punta dels Guíxols. D'aquí el crit *Valga'ns Sant Feliu* que es va popularitzar entre el jovent que es llançava des del penya-segat i creuava nedant l'esquerda. I també, com hem avançat, el nom de la ciutat.

El museu també dedica espais permanents a la relació entre la gent i la mar, a la indústria del suro que proliferà als inicis del segle XXI, un últim, més recent, a l'ofici de metge i la salut rural. La resta d'episodis de la història de Sant Feliu de Guíxols s'omple amb les mostres temporals i les activitats, que converteixen els visitants en experts coneixedors d'aquesta població empordanesa.

.....
 ⓘ www.guixols.cat/museu

86 | oda a l'art contemporani

museu d'art jaume morera , lleida a, se grilà

Lleandre Cristòfol està considerat un dels escultors més rellevants de l'Estat durant el segle XX, i al Museu d'Art Jaume Morera tenen gairebé dues-centes escultures seves que es mostren al costat de les obres dels seus companys de l'avantguarda dels anys trenta a Lleida, com el pintor Lamolla o el dibuixant Josep Viola, entre d'altres.

El museu, però, duu el nom de Jaume Morera. I això per què? Doncs perquè va ser aquest cèlebre pintor lleidatà el primer en cedir a un primigeni Museu d'Art inaugurat el 1917 bona part de la seva obra i, posteriorment, la de Carlos de Haes. En l'actualitat, a les obres de Morera i de De Haes els fan companyia les d'altres d'artistes lleidatans del primer terç del segle XX, com Baldomer Gili i Roig, Xavier Gosé o Miquel Viladrich, entre d'altres, així com obres abstractes pròpies de la dècada dels cinquanta i quadres i altres obres d'artistes dels vuitanta i fins avui.

<http://mmorera.paeria.es>

ORIOL ROSSELL

SEBASTIA CAUS

87 | el patrimoni cerverí de les cases i els conreus

museu comarcal de cer vera , cer vera , la segarra

A la darrerria dels anys cinquanta, l'historiador Agustí Duran i Sanpere va fundar un museu històric i etnològic en una antiga casa del carrer Major. Avui és una de les àrees de reserva del fons patrimonial de què disposa el Museu Comarcal de Cervera.

En l'actualitat, el museu està dividit en dues seus. La primera és la casa natal del mateix Duran i Sanpere i, a més del mobiliari i objectes personals de l'historiador, aplega diverses col·leccions d'art cerverí i comarcal. La seva visita permet igualment conèixer les dependències de l'església de Sant Joan de Jerusalem, integrada dins el mateix immoble i que funciona com una sala que acull exposicions temporals.

La segona seu del museu no té res a veure amb la primera, tret del fet que també va ser una iniciativa de Duran i Sanpere. Durant els anys seixanta, en plena mecanització del camp, l'historiador va tenir una pensada que va resultar ser tot un èxit: va demanar a una cooperativa de pagesos tot allò que consideressin vell o inservible relacionat amb les activitats o formes de viure agrícoles i que ja aleshores es veia que tenien els dies comptats. La crida va fer el seu efecte i es van poder recollir més de sis-cents objectes relacionats amb les tasques del camp de més d'una quarantena de municipis, essencialment de la comarca de la Segarra.

www.museudecervera.cat

88 | l'etern repòs de sant ermengol

museu diocesà d'urgell, **las eu d'urgell**, al tur gell

Tal i com pertoca en un Museu Diocesà, som davant d'una mostra patrimonial essencialment litúrgica. Bona part de les peces que s'hi exhibeixen estan datades entre el segle X fins el segle XVIII, i entre les més destacades hi ha el sarcòfag recent restaurat de Sant Ermengol, el bisbe més estimat de l'Urgell medieval.

Tampoc no us podeu perdre el Beatus de la Seu d'Urgell, la butlla del papa Silvestre II, les pintures murals romàniques i una gran col·lecció d'orfebreria gòtica.

A més de tot aquest valuós fons artístic, el museu també té, en si mateix, un valor monumental, ja que és tracta de l'espai que antigament ocupaven l'església de la Pietat i la Casa del Deganat. Totes dues s'emmarquen en el conjunt catedralici de la Seu d'Urgell, al costat dels claustres.

En els darrers anys, la col·lecció només ha fet que augmentar en incorporar objectes patrimonials que havien quedat abandonats a causa del despoblament pirinenc.

.....
 ⓘ www.museudiocesaurgell.org

89 | iler gets i terra tinents

museu comarcal de l'urgell, **tàrrega**, l'urgell

Gràcies a les intervencions arqueològiques al Molí d'Espigol de Tornabous i al Pla de les Tenalles de la Móra, el món iber és l'eix vertebrador de la col·lecció d'un museu que abasta diferents tipus de col·leccions, èpoques i estils. I és que les terres de l'Urgell van ser habitades per un dels poblats ibers més potents: els ilergets. Així, en aquest museu podem descobrir molts aspectes de la vida ibera, des de com era l'interior de les cases a com desenvoluparen el comerç.

Ara bé, com que des d'aleshores ha plogut molt, el Museu també ens explica com ha estat la vida en altres moments del passat urgellenc. A les denominades Sales Nobles es mostra com era la vida d'una família benestant de terratinents des del 1800 fins abans de la Guerra Civil a través d'una col·lecció de mobles dels segles XVIII i XIX cedits per la família de Manuel de Pedrolo. A la fi, també hi ha una sala que ret homenatge al rellevant pintor i escultor targari Antoni Alsina.

.....
 ⓘ www.museutarrega.com

90 | art i història a les terres de lleida

museu de lleida diocesà i comarcal, **lleida**, segrà

Ans d'entrar al museu, feu un cop d'ull a l'edifici nou de trinca que l'acull. Situat al nexa d'unió del nucli antic i l'eixample de la ciutat, és interessant veure com s'han fusionat arquitectònicament amb el nou edifici les parts més antigues i importants del convent, com ara la façana dels carrers Lluís Besa i Carmelites i la seva església, ampliada al segle XVIII.

Un cop siguem a dins, ens trobarem amb una col·lecció eclèctica amb una llarga història al darrere i que es remunta ben bé a l'etapa de les desamortitzacions del segle XX. Es tracta del fons procedent del territori format per l'antiga diòcesi de Lleida, i moltes de les peces que s'exposen tenen un altíssim valor patrimonial, especialment la col·lecció arqueològica.

En són un bon exemple un magnífic cap de sàtir romà del segle II aC, un casc de ferro, una figureta zoomorfa, un morrió de cavall i una espasa dels segles IV o III aC provinents de la necròpoli de la Pedrera, elements de la basílica visigòtica del Boveral, un joc d'escacs islàmic del segle X de la col·legiata de Sant Pere d'Ager, a la Noguera, tres frontals romànics de les esglésies d'Osca, dos retaules gòtics de la Seu Vella i diverses obres pictòriques renaixentistes i barroques.

.....
 ⓘ www.museudelleida.net

91 | La petjada de l'islam a casa nostra

museu de la noguera , bala guer , la noguera

Arqueologia, art i etnografia, així es podria resumir el contingut del Museu de la Noguera si no disposéssim de més espai. Per sort, en tenim una mica més i podem afegir que es tracta d'una institució nascuda el 1983 i que, tant per la quantitat com per la qualitat del seu fons patrimonial, ha esdevingut un referent per entendre la petjada de l'islam a Catalunya.

Així, en l'apartat titulat Hisn Balagi-Balaguer: de la madina a la ciutat s'explica com un campament militar fundat per

àrabs i berbers a mitjan segle VIII va esdevenir una medina andalusí i, finalment, una ciutat feudal en la qual van conviure diferents grups ètnics per la seva posició estratègica en la frontera entre al-Àndalus i els comtats feudals.

D'entre el seu fons arqueològic, destaquen l'imponent conjunt de guixeries i pintures del segle XI del castell de la Suda de Balaguer i l'aixovar domèstic andalusí, troballes que s'han fet als jaciments del Pla d'Almatà i al castell medieval de Formós.

.....
i www.museucn.com

92 | en la terra dels dinosaures

museu de la conca del là , isona , pallsarús

Sabíeu que per les terres del Principat de l'època del cretaci hi corria una tipologia molt concreta de dinosaure? Doncs sí, és el que en podríem dir un 'dinosaure català', i si teniu curiositat per saber la cara que feia heu d'arribar-vos fins aquest museu ubicat a la petita localitat palleresa d'Isona, que no per ser petita significa que no tingui història, atès que es tracta d'un nucli ja habitat en temps dels romans. És per aquesta raó que el museu conté un apartat dedicat a l'antiga Aeso, l'Isona romana.

A la segona planta del museu és on hi ha la col·lecció de fòssils de dinosaures, així com un bon grapat d'ous mastodòntics, també fossilitzats i que provenen dels jaciments paleontològics que hi ha escampats arreu de la zona i que s'han convertit en el Parc del Cretaci. Si encara hi ha forces, el museu organitza visites guiades pel Parc. No oblideu de preguntar fins on arribava en temps dels dinosaures l'aigua del mar. Us quedareu com els fòssils. De pedra!

.....
i www.parc-cretaci.com

93 | loc citans de catalunya

museu dera val d'aran , vielha , val d'aran

En què es distingeix la cultura aranesa? Quina és la seva història? Fins a quin punt han viscut aïllats els seus habitants? Els trets distintius de la Val d'Aran susciten moltes preguntes. Totes elles troben resposta en aquest museu que repassa l'evolució històrica de la Val d'Aran des de la més remota prehistòria fins fa quatre dies.

L'edifici es troba a la Torre de Tor de Genrau Martinhon, o el que seria el mateix: la Torre del general Martinhon. Es tracta d'una casa senyorial datada del 1610 i situada al bell mig del nucli antic de Vielha. Deu el seu nom a l'espectacular torre de planta octogonal que emergeix de l'angle nord-est de la casa. D'aquesta en destaca sobretot la porta d'entrada, rematada per un escut d'armes il·legible. L'espai expositiu mostra, d'una banda, elements de la climatologia, la geologia, la fauna i la natura d'aquesta vall pirinenca. I de l'altra, bons exemples de patrimoni històric, com el Crist de Casadilh, la Majestat d'Escunhau i el denominat armari dels privilegis. Finalment, el museu també dedica un apartat a explicar els trets distintius de la llengua aranesa, així com curiositats etnològiques que ens acosten una mica més als habitants d'aquesta vall aïllada en un dels extrems del nostre país.

I per arrodonir del tot la visita, val la pena desplaçar-se també fins a l'Ecomuseu Çò de Joanchiquet de Vilamós, la Fàbrica dera Lan, la Mòla de Salardú i la Glèisa de Sant Joan d'Arties, tots ells extensions d'aquest gran museu de la cultura aranesa.

.....
i www.cultura.conselharan.org

ECOMUSEU DE LES VALLS D'ÀNEU

94 | viatge en el temps al palls ancestral

ecomuseu de les valls d'Àneu, Esterri d'Àneu, palls sobirà

La Casa Gassia d'Esterri d'Àneu és el punt de partida d'aquesta proposta innovadora que literalment parlant ens fa reviure les formes de vida del Pallars ancestral. I això ho aconseguim a través d'una original concepció expositiva a partir de la qual s'han museïtzat les estances de la Casa Gassia talment com si encara fóssim al segle XVIII. La quantitat de detalls i la disposició dels elements quotidians que es poden veure fan que el viatge en el temps estigui garantit.

Però la proposta de l'Ecomuseu no es queda aquí i traspasa els límits d'un espai clos per escampar-se territori enllà a través d'uns centres patrimonials que estan repartits per diferents municipis de les Valls d'Àneu. D'aquesta manera, es poden visitar diversos

monuments i espais, com els castells de Llori i de València d'Àneu, els búnquers de la Guingueta d'Àneu i les esglésies de Sant Joan d'Isil, Sant Pere de Sorpe, Sant Pere del Burgal, el conjunt monumental de Son del Pi i, finalment, el de Santa Maria d'Àneu.

Però l'Ecomuseu no s'acaba aquí, perquè encara amaga altres elements visitables dignes de descobrir i que tenen relació amb la vida i els oficis de la muntanya, com la serradora d'Alòs i la formatgeria La Roseta de Gavàs, que ens expliquen com s'ho han fet i com s'ho continuen fent molts vilatans d'aquestes terres per poder guanyar-se la vida a les valls pirinenques.

.....
 ⓘ www.ecomuseu.com

95 | la farmàcia més antiga

museu de Llívia, Llívia, cerdany

De Llívia molts només en saben dues coses: la primera, que es tracta d'una població catalana completament envoltada de terres que avui pertanyen a l'Estat francès, i la segona, que té una de les farmàcies més antigues de tot Europa.

Fundada a l'inici del segle XV, la farmàcia resguarda diverses col·leccions de caixes i pots, a més d'un cordialer barroc de l'època en què la família Esteve es féu càrrec de la farmàcia, una propietat que va mantenir durant set generacions.

A més dels instruments d'un laboratori, medicaments i drogues antigues i receptaris, a la farmàcia s'hi pot veure una extraordinària col·lecció de pots blaus de ceràmica. Es tracta d'uns recipients de formes diverses i usos farmacèutics variats, però d'origen i cronologia incerts. De pots blaus se n'han trobat també a Banyoles, al Masnou i a Barcelona, i els de Llívia semblen remuntar-se als segles XVII o XVIII o potser fins i tot al segle XVI.

.....
 ⓘ www.llivia.org/museu-municipal

MUSEU DE LLÍVIA

96 | una melodia universal

vil a pau casals,

el vendrell, baix penedès

Pau Casals ha passat a la història com un dels millors violoncel·listes del segle XX. Nascut al Vendrell, el seu poble el va homenatjar amb aquest museu, amb la missió de preservar el seu valuós llegat. La informació que resguarda és extensa: correspondència generada i rebuda per Pau Casals, documentació personal, familiar i de la seva activitat musical i política, i composicions pròpies i d'altres artistes, així com fotografies, dibuixos, diplomes i, és clar, documents sonors i audiovisuals.

El museu s'ubica a la que va ser la seva casa fins el 1939, quan arran de la Guerra Civil es veu obligat a exiliar-se. És fàcil imaginar-lo a la que fou la seva Sala de Música en ple clímax creatiu, o mentre pronunciava una de les seves frases més cèlebres: "La música, aquest meravellós llenguatge universal, hauria de ser font de comunicació entre els homes".

.....
i www.paucasals.org

VILA CASALS - LINUS URPI

MVR

97 | Quan canta el gall el pagès surt a llaurar

museu de la vida rural, l'espluga de françolí, conca de barberà

Un dia, la humanitat va aprendre a conrear el que abans només trobava en el camí. Va ser el pas de la vida nòmada a la sedentària, un estil que d'ençà hem perfeccionat i mai abandonat. A Catalunya, el Museu de la Vida Rural és un dels que recull millor aquesta història. El Museu posa l'èmfasi en com els pagesos treballaven el seu tros durant els segles XIX i XX. Es tracta de posar en valor els antics oficis dedicats a elaborar oli, vi o farina, entre altres productes. I ho fa amb diferents recursos. Per una banda, amb les eines i maquinàries que necessitaven, com trills o eixos dentats, recipients per mesurar el gra i cistells d'una nansa i dos cabassos coneguts com pela-patates. I per l'altra, el

museu projecta audiovisuals sobre la vida al camp i exposa una col·lecció de figures de terra cuita que són un homenatge al pessebrisme català. Ara bé, el que sens dubte agradarà als visitants és el conjunt d'escenografies que recreen el món rural. Un corral, el rebost o la cuina d'una casa pairal fan d'escenari de deures i costums, com la matança del porc, la caça i la compravenda de bestiar o la feina de les bugaderes.

El nou edifici, inaugurat el 2009, també dóna aixopluc al camp més industrial, amb la mecanització i la preocupació pel futur del món rural. Malgrat trobar-nos en una època d'hortos urbans, segur que al camp encara li queda tros.

.....
i www.museuvidarural.cat

98 | la tàrraco d'abans, ara i sempre

museu nacional arqueològic, tarra gona, tarra gonès

Si existís un rànquing amb les set meravelles de Catalunya, el conjunt arqueològic de Tàrraco es trobaria sens dubte entre les primeres posicions. Durant molts anys la població va ser la capital de la província romana més important d'Hispania, i això es tradueix en construccions úniques pròpies d'aquesta posició. L'amfiteatre, el circ, l'aqüeducte de les Ferreres i la muralla més antiga que es conserva fora d'Itàlia són alguns exemples de la seva magnificència.

No és estrany doncs que el Museu Nacional Arqueològic de Tarragona sigui el més antic de Catalunya en la seva especialitat. Durant la primera meitat del segle XIX, el Museu exhibia col·leccions dels segles XVI, XVII i XVIII. Amb tot, ha estat durant les darreres

dècades quan s'han extret la majoria de les restes arqueològiques que ara es mostren i que han sortit a la llum gràcies a l'expansió urbanística que ha sofert la població i a múltiples donacions de particulars.

El museu també gestiona entre altres els jaciments de l'amfiteatre, la Torre de Pilats, la plaça d'en Rovellat i les vil·les romanes dels Munts i Centcelles. La Vil·la romana dels Munts és un clar cas de residència dedicada a satisfer les necessitats de lleure i esbarjo de les classes benestants, amb jardins, banys i temple propi. Pel que fa a la Vil·la Centcelles hi destaca clarament el mosaic d'una cúpula en què es representen una cacera i imatges de les quatre estacions de l'any.

.....
i www.mnat.cat

99 | mil obres d'art català

museu de valls, valls, al t camp

Al bressol dels castellers, els millors artistes catalans fan la pinya pel seu compte. I no són pocs. Més d'un miler d'obres estan exposades en un museu que cronològicament arrenca el 1875 i arriba fins a l'actualitat. Isidre Nonell, Eliseu Meifrén, Joaquim Sunyer, Josep M. Mallol i Joan Miró són alguns dels noms que conviuen en un museu que resguarda veritables joies, com la col·lecció de pintures, escultures i joies de Manolo Hugué o una col·lecció de fotografia amb obres de Francesc Català-Roca, Joaquim Gomis, Colita o Oriol Maspons, entre d'altres.

.....
i www.ajvalls.org

100 | un art que no passa de moda

museu de ceràmica popular, l'ametlla de mar, baix ebre

Encara avui, els nens modelen fang a l'escola i els ceramistes encanten el públic de les fires amb el torn. L'art de la ceràmica és i sempre ha estat popular, i el Museu de la Ceràmica Popular n'és la prova.

Darrera les seves parets s'amaga una de les col·leccions més extenses d'objectes ceràmics de la península ibèrica. En total, més de 4.500 peces que situen aquest museu de l'Ametlla de Mar al capdavant de la seva espècie a Europa. I és igual en quina s'aturi el visitant. El seu ús, el centre terrisser d'on procedeix, la varietat i la tècnica de producció sempre troben resposta. Les exposicions temporals complementen l'oferta ceramista.

.....
i www.ceramistescat.org/directori/museu-ceramica-ametlla-mar

101 | cinc llocs per entendre cambrils

museu d'història de cambrils , cambrils , baix camp

MUSEU DE CAMBRILS

Per visitar el Museu d'Història de Cambrils cal un mapa de la ciutat, ja que el seu esquelet el formen cinc edificis disseminats: el Molí de les Tres Eres, la Torre de l'Ermite, l'antiga Cooperativa Agrícola, la Torre del Port i el poblat romà de la Llosa.

Anem a pams. El Molí de les Tres Eres acull entre altres una mostra sobre els molins, que després de cent anys d'inactivitat es posen en funcionament setmanalment. La Torre de l'Ermite, antany torre de guaita medieval, acull els testimonis de la població d'aquesta època. L'antic celler cooperatiu és la seu de l'apartat agrícola i ensenya l'elaboració de vi i oli amb bótes, premses i tines. La Torre del Port, també anomenada dels Moros, s'utilitza com a sala d'exposicions temporals relacionades amb el patrimoni marítim. I finalment, el poblat romà de la Llosa, on s'han trobat restes d'una fàbrica de salaó, forns, termes privades o una petita necròpolis d'una adinerada família.

www.cambrils.org/mhc/sp

102 | art plàstic contemporani

museu d'art modern de tarra go na, tarra go na, tarra go nès

La casa Martí no n'és una, sinó tres cases del segle XVIII rehabilitades i unides per esdevenir la seu del Museu d'Art de Tarragona. Creat el 1976 per la Diputació, el museu és un compendi de l'art modern i contemporani.

D'entrada coneixem el llegat de l'escultor Julio Antonio, amb una col·lecció que comprèn des de la seva formació fins a la

maduresa professional. El segueixen altres col·legues tarragonins com Josep Tapiró, Pujol Muntané i Torres Fuster, mentre que en l'art plàstic contemporani els noms destacats corresponen a Bruno Gallart, Enric Adserà o Jaume Solé. La llista segueix, i potser per això calien tres cases enlloc d'una.

www.diputaciodeltarragona.cat/mamt

103 | el llegat cultural de la conca

museu de la conca de barberà, montblanc, conca de barberà

Entre les joies del tresor del Museu de la Conca de Barberà hi ha un penjoll iber, una sivella visigòtica, un anell d'or romà i un antic segell jueu. En conjunt, un exemple de les diferents cultures que, en un moment o altre, van habitar aquest racó de Catalunya. El museu presenta els testimonis de la història de la Conca a través de l'etnografia, l'arqueologia i les arts plàstiques.

Ara bé, fora del seu edifici principal, el museu es ramifica en quatre seccions ben diferenciades: l'art rupestre, l'art sacre, els molins hidràulics medievals i la fabricació artesanal del vidre. Cadascun es troba en un espai diferenciat i característic, fet que obliga a trepitjar i recórrer la mateixa terra que els seus ancestrals habitants.

www.mccb.cat

104 | una herència de bon gust

museu de reus, reus, baix camp

Fa 8.000 anys, un habitant prehistòric del que avui es coneix com la comarca del Baix Camp va gravar en una plaqueta de pissarra la imatge d'una cérvola. Ho sabem perquè la peça ha sobreviscut fins als nostres dies i actualment es pot veure al Museu d'Arqueologia de Reus.

Però aquest museu exposa moltes altres peces, com una col·lecció de restes d'animals quaternaris o el conjunt d'eines i peces

trobadas a la cova sepulcral del Cau d'en Serra, de l'època neolítica, quan els humans van començar a utilitzar el metall, són altres exemples de la riquesa del seu patrimoni.

I encara hi ha espai per l'art i la història gràcies a les mostres que s'exhibeixen al Centre d'Art Can Massó i al Centre de la Imatge Mas Iglesias.

<http://www.reus.cat/serveis/museus-i-centres-d-art>

MUSEU DIOCESÀ - R. CORNADO

105 | oració i art per arribar a déu

museu diocesà, tarra gona, tarra gònès

El majestuós claustre de la Catedral de Tarragona dona la benvinguda als visitants del Museu Diocesà. A dins esperen 350 obres de les prop de 6.000 que posseeix el fons i que permeten fer una lectura cronològica de l'activitat artística en l'àmbit geogràfic de l'arquebisbat. La vil·la romana de Paret Delgada és la primera subministradora d'art, seguida d'una reduïda però molt important col·lecció de peces hispanoàrabs, amb un arc de l'any 960 com a màxim exponent, així com dues inscripcions jueves procedents de Falset i els Pallaresos. Però és en l'art cristià on el museu treu els seus millors músculs, i ho podem mesurar per etapes.

Del segle XII al XIV trobem una obra de fusta policromada que corona un arc i que es coneix amb el nom de les Sis Mares de

Déu, així com un braser litúrgic i la làpida d'un antic canonge. Del XV és destacable una arqueta d'estany, tant pel seu valor artístic com per incloure una iconografia sobre el paper de Catalunya en la política europea durant l'edat mitjana. I d'aquí en endavant, els objectes com retaules, pintures i orfèbreria es combinen amb el pas d'estils i èpoques com el gòtic, el renaixement i el barroc. D'aquesta manera, quan el visitant retorni al claustre ho farà amb l'experiència d'un recorregut complet per la història de l'art eminentment religiós. Abans de sortir, però, recomanem aturar-se davant la creu del Castell de Tamarit que hi ha al jardí. Un resum d'aquest viatge.

.....
i <http://museu.diocesa.arquebisbattarragona.cat>

106 | passió per l'art i desig de compartir

museu deu, el vendrell, baix penedès

Si els quadres han d'exhibir-se en una paret i les escultures en un pedestal, el més normal és que les catifes es mostrin esteses al terra com al Museu Deu del Vendrell. Però protegides, gràcies a un terra de cristall que permet caminar per sobre d'una col·lecció de catifes orientals i la de bacines o safates reunida pel notari Antoni Deu Font. Aquest veí del Vendrell va aplegar al llarg de la seva vida una extensa i heterogènia col·lecció d'obres d'art que va decidir donar al municipi l'any 1987.

Pintures, escultures, vidre bufat català, ceràmica, rajoles, pots de farmàcia... Cap objecte d'interès escapava a l'ull de Deu. Defet, per tal d'apropar el visitant a la manera de viure del col·leccionista, el museu recrea el seu despatx i dormitori.

A banda de les catifes, l'altre gran apartat del Museu Deu són les peces d'art religiós, a destacar talles romàniques, gòtiques i barroques, així com peces litúrgiques com navetes o calzes.

.....
i www.elvendrell.net/la-vila/cultura/museu-deu

MUSEU DEU

GUILLE BARBERA

107 | Lo riu és vida

museu de les terres de l'ebre, amposta, montsià

El riu més cabalós de l'Estat és el que dona sentit a la història de les Terres de l'Ebre. D'aquí que 'Lo riu', com se l'anomena en aquestes terres, ocupi dues de les tres principals exposicions permanents d'aquest museu que va ser inaugurat el 2011 i que és l'hereu de l'antic Museu Comarcal del Montsià.

Així doncs, el primex eix temàtic del Museu versa sobre el sinuós camí fluvial i les formes de vida i cultures que s'hi han assentat als seus marges al llarg del temps. El segon explica com s'ha format el seu singular delta i la diversitat de flora i fauna que conforma els seus hàbitats i ecosistemes.

Finalment, la tercera exposició està dedicada a repassar l'evolució humana en el territori, des de l'època de la prehistòria fins l'edat mitjana.

En síntesi, es podria dir que aquesta col·lecció representa un valuós llegat arqueològic que, a més, retrata les profundes transformacions socials i econòmiques que ha viscut la zona al llarg de la història.

El museu encapçala igualment la xarxa 'Ebre, natura i cultura', que inclou altres centres i monuments que es troben repartits pel territori. En són un bon exemple el Parc Arqueològic de la vila romana de la Carrova; el centre d'interpretació de la Cultura dels Ibers i el poblat ibèric de la Moleta del Remei, tots dos ubicats a la població d'Alcanar; el centre d'interpretació de la Serra del Montsià, a la localitat de Freginals, i el centre d'interpretació de la Vida a la Plana, de Santa Bàrbara.

.....

www.museuterresebre.cat

108 | Nosaltres els tortosins

museu de tortosa, tortosa, baix ebre

No sé sap ben bé on, però fa molt de temps, a prop d'on ara hi ha Tortosa, hi vivien els ilerconvons. Es tracta d'una tribu ibèrica que va habitar les Terres de l'Ebre durant cinc segles i que és el punt de partida de la història d'aquesta ciutat.

De fet, l'evolució de Tortosa està directament vinculada al trànsit de cultures. Els primers en agafar el relleu a les tribus autòctones foren els romans. Ells són els pares de Dertosa. Més endavant va ser el torn del regne d'al-Àndalus, que s'assentà amb el topònim Turtuxa. La seva influència comercial la convertí en una de les ciutats andalusines més importants del lllevant peninsular. I finalment, la conquesta cristiana del segle XII convertí la Turtuxa en Tortosa, i així s'ha mantingut fins avui.

A més de paraules, el museu narra aquest relat amb vestigis de cada cultura, tals com vasos i gerres ceràmiques, busts d'antics mecenes, esteles funeràries i pintures d'època. Totes recollides des del 2012 a l'antic Escorxador de la ciutat, un edifici modernista de l'arquitecte Pau Monguió. I la història continua...

.....

www.museudetortosa.cat

O. LANAU

